Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sēfer Tôrat Kōhănîm

Ḳaro, Yosef
ראק, ופסוי

Fîordâ [Fürth], 451-452 [1690/91-1691/1692]

ויקיזנ תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11660

Visual Library

יג ודוקא אם סמורכה כו׳ אבל אם עשויה לבנות כו׳ וסטור בסם הרא״ש כתב ז״ל ומסתבר לומר כן (דאין שותפין לו) היכא דלא
היה מסתמא בקורבתו ויש לו מעלו ארעאי לבנות בנין כזה בלי קפות פרנסתו דאז ודאי תולהם הוא תבקש כדי להפסיד לבעל הבנין הא
לאו סבי שותפין לו : יד ולא יוכל הבונה לומר בבייני אני נוטל הבשם דאף דאין כאן מעשה בקשה דאדעתא מ״מ כיון דאין אב״ה יכול
לומר טול אבל ואכבר בין דעשויה לבנות בן הוא אינו יכול לומ׳ שיטלם כיון שבנאו בתקוה ארעאי לבנות ודאי אדעתא דהכי בנאו שיקום
כאן : טו כתו שבתבא׳ לפיל פיתן שפ״נ ע״ם כפ״ו דכתב דאם הפסיד את בתלי בית אדם ד דמנלגלין עליו את הכל . נפ מ״ם מור״ם לפני זה דאם הפסיד הבונה מכבין כו׳ כפין זה בת׳ הסו׳ בפי׳ שפ״נ ומור״ם שם נפ״ם : טז אבל א״ל ליתן לו מה שהיידו כו׳ בעור כתב אפי׳ שיש מפוייד ומכוייד ומבפני׳ לפיד שיש הכות׳ מעופש ורעוע ופוגר׳ שתפון להרוס הפיד כדי לתקן הקיר ותקנה כמו שהיה קוד׳ לבן אם א״ל להפיר לו כיון שיכול להיות קיים זולת הפיוד והכיוד וכיונא בו ע״ם : יז בין שהיתה ידו הבליונה כו׳ פי׳ נם בשיטה ידו הבליונה צריך ליתבא על הבליונה צריך לתקן הבונאה יתר׳ על הבונאה ל״מ בשהבונאה יתר׳ על הבנבא דאז בהבונאה ובכ״ל דצריך שיתבא ויטול אלא אפילו אם הבנבא יתר על הבונאה דאז נוטל אלא גם בבנבא יתר על הבונא׳ מ״מ כיון שגם כפי הבונא׳ צריך ליתבו לו צריך ליתבא כמה פוגים אז שיאמרו אותו הבנא׳ וכדאמרי׳ יח ואם אמר יבואו בקשות ל׳ הרמב״ם שם הדייני׳ כו׳ בקשות ל׳ הרמב״ם שבתוב בו יבואו הבנאים : יט וכן זה שנוטל הבנבא בלבד בראה דר״ל דאם הית׳ ידו על הבליונ׳ והבונא׳ יתירה על הבנבא דהדין ליתן לו הבונא׳ כמ״ם אם אומר אינו רוצ׳ ליקח היאה יתיר׳ על הבנבא בשבוש׳ אלא אקח הבנבא המופבא בלא שבוש׳ ישומו לי שותפין לו ומיירי שבוא ביבר לפיני׳ דבב״ם יאיאה היתה יתירה על הבנבא שלא שאין ידוע כמה ואמר ישומו לי בו׳ ו״ל נוטל הבנבא בלבד ר״ל שבו׳ הבפו׳ וקמ״ל בבל זה דל״ת לאיתר ליה הבנבא ומ״ל בדיבן אז לא תטול כלום וק״ל : כ שברי אמרינן לבעל שדה אדיין לא שמו בו׳ דין זה בלמד כאן מהא דאית׳ בפ״ק דבב״ב בבונה בתל בשבר בתא ואמרו לבעל הבדה תן לו כא ואמרו לבעל הבדה תן לו

פנה יג (י) ודוקא אם הבורבה אינה עשויה לבנות אבל אם עשויה לבנות אז במקום שבתם מורבה עומדת לבנות דינו כתו אלירות שיתבאר בסמוך ° (ג״ל בשם תלאירי רשב״א ומרדכי פרק הבונא׳) :

יד ° (רמב״ם שם ה״ו וטור סיבאו ס״ם) החצירות הרי הם ראוים לבנין ולהוסיף בהם בתים ועליו׳ לפיבך הבונה בחצר חבירו ה״ז בנוטע שדה העשויה ליטע ושמין לו כמה ארם רוצ׳ ליתן בנין זה לבנותו והוא שיבנ׳ בנין המועיל הראוי לאותו חצר כמנהג אותו מקום :

פנה ° (הראב״ד ומרדכי) יד ולא יוכל הבונה לומר בבייני אני נוטל הבשירה הבונה לאחרים ובבל אם אם אסר לבעל שקרקע דבר מופבא צריך ליתן לו בל אם שנבבה טו כמו שנתבאר לפיל סי׳ שם״נ ° (מיגרים בל״ה ס״ב) ראובן שיש לו בית רעוע וינה מן הסיר ובא שמעון ודר בו והוא׳ הונאו׳ להגיל הבית מן הבפילה וסיידו וכיידו בל מה שהיה לצורך אלא יפול צריך ראובן להסיר לשמעון ° (טור ס״ם בשם הרא״ש) טו אבל א״ל ליתן לו מה שהיידו וכיידו כי יוכל לומר אני צריך לזה וכשיתן ראובן מה שהייב ליתן לשמעון יצא מן הבית :

ח ° (רמב״ם שם ה״ו וטור בס״ם זה) (ז) בל מי ששמין לו יז בין שהיתה ידו על העליונה בין שהיתה ידו על התחתונה אינו נוטל בלום עד שישבע בנ״ח בכמה הוציא יח ואם אמ׳ יבואו הדיינים (ל׳ הטור הבנאים) ויעשו שומת ההוצאה והרי היא גלויה לעיניה׳ וישערו העצים והאבנים והסיד ושכר האומנים בפחות שבשערים שומעין לו ונוטל בלא שבועה יט וכן זה שנוטל השבח בלבד והיתה ידו על העליונה אינו צריך שבועה :

ט ° (שם) בל ששמין לו ונוטל שטען בעל השדה ואמר נתתי והיורד אומר לא נטלתי היורד נאמן ונשבע שלא נטל בלום ונוטל כ שהרי אומרים לבעל השדה עדיין לא שמו לך ולא ירעת במה אתה חייב ליתן היאך נתת אבל אם שמו לו כא ואמרו לבעל השדה תן לו ואמר נתתי אע״פ שעדיין לא נשבע היורד הרי בעל השדה נאמן וישבע היסת שנתן ויפטר שהקרקע בחזקת בעליה :

שעו דין המסיג גבול רעהו ובו סעיף אחד :

א המסיג גבול רעהו והבנים מתחום חבירו בתוך תחומו אפילו מלא אצבע אם בחזקה עשרה הרי זה גזלן ואם הסיג בסתר הרי זה גנב ב ואם בא״י הסיג הגבול ג הרי זה עובר בשני לאוין בלאו גניבה או בלאו גזילה ובלאו דלא תסיג : (ואם מוחר לפרס ליקח מערופין בל מבירו עיין לפיל סימן בל״ו) :

שעז מי שדרך הרבים עובר בתוך שדהו ובו סעיף אחד :

א (ב) מי שהיתה ב דרך הרבים עובר בתוך שדהו ונטלה ונתן להם מן הצר מה שנתן נתן וזכו בו וזה שנטל לא זכה בו : (מנר ב בסמוכין כרכים ברשות מסור לקלקלו) :

הלכות גזיקין

שעח אסור להזיק ממון חבירו ולא לגרום שום היזק ובו ט סעיפים :

א ב אסור להזיק ממון חבירו ואם הזיקו אף על פי שאינו נהנה חייב לשלם נזק שלם בין שהיה שוגג בין שהיה אנוס :

ורוזקא

בתבסקת בין אדם לחבירו נבוס מד׳ אמות כו׳ וכתבו הטור והמחבר לפיל בס״ם קב״ז ע״ם ופס״ר : פ״ל סי׳ כ״ב ופ״ם מילוק בין א״ל נא תן לו או אייב אתה ליתן לו :

שעו ב ואם בארץ ישראל הסיג גבול כו׳ עד ובלאו דלא תסיג סיפא דקרא בנתלתך אשר תבבל בארץ כו׳ הרי דלא הזכר הבתוב שלא אמסיג גבול קרקע דא״י : ב ה״ז עובר בשני לאוין כו בן הוא נ״ב ל׳ הרמב״ם אבל בטור לא הזכר לאו דלא תגזול ולא תגנוב מסוס דקרקע אינה בגזל׳ כמ״ם בסימן שע״ח שלא אבירה הוא בידו ובמ״ם בסימן שב״ט נפ בבן לא בתב הטור שבשאר תלות עובר בלאו דלא תגזול כמ״ם בא״י דעובר בלאו דלא תסיג גבול שלא ו״ל אם בעוקה ה״ו גזלן :

שעז ג דרך הרבים עובבת בראה דסיינו דוב׳ בדרך אבל מי סרוגה יבך אם אפי׳ ממקומות דעלמא הוי דינא בשניהן בדרך הראשון אין בם בידו לבטל זבות הרבי׳ דעלמא ודרך שבתן לבן מדעתו מן הבד ובו בבן אלו בבתיב׳ זו שבתן לבן מדעתו מבא״ב אם היה בדרך מיובד דוקא לבבי מבו אם פיר א׳ לעוד ולא לזולתם דאוי אותו בבי ספיר ואפ״ו ו׳ מובי פיר לעוד יבולין לסבליב בזה דדוקא בשבתיקו בבשות אסו׳ לקלקלו מבא״ב בשבתיקו בבשות אסו׳ לבבי בזה ובזה וק״ל : ב אבתיקו בו רבים ברשות בו׳ קמל״ן אותו בדרך בדרך אחר ומי ימבה בידם ותבאם ופבקם קיים וב״ם דלא זבו בזה ובזה וק״ל : ג אבתיקו בו בבים ברשות בו׳ אבל בבים מובתיקו בו שלא ברשות אסו׳ לקלקלו מבא״ב בשבתיקו בו שלא ברשות אסו׳ לבבי בזה ובזה ובזה וב

תלה בטור כאן איסור נזיקין בא"ר בגיכה ונזילה פ"ם : והסכי סמייב בתשלומין ואפי' לא בכבה ואפי' סנגב והסמ' דאדם מוצד לעולם אם לא באונס גדול ופס"ר : (הנ"ה וכתב כ"י ס' המכיח (דף י"ב) הא דאמרי' הא אמרי לקמן דכיי לאיסור ספ"ד אלי דנזיקין היינו כל דינא האמורים בתלת' נכות דהיינו נזיקין ונזל והסכם אבידה וריכית ואונאה ופ"ם ד"מ ר"ם זה) . כ כין שנפל ברוח מצויה כו' עד"ר סם כתבתי אל' סטור שכתב שאם נפל ברוח שאינו מצויה פטור דק' הא בטור בעצמו כתב לקמן בסי' תכ"ג ס"ג דאם נפל ברוח שאינו מצוי' פייב בנזק וכן הוא בגמרא ומלקתי דבגמרא וסם בסי' תכ"ג אייר בסיוק באם שאינו מצויה פליו מסנג ברוח שאינו מצויה ובסיוק באדם דאם נפל ברוח מצויה כתבאר שם דפייב בם' דברים מ"ם ברוח שאינו מצויה נתתי בם חד דרגא שלא לחייבו בד' דברים כ"א בסיוב בזק בלבד ובאן דאיירי דבזקי בלים בנפילתו דגם בנפילתו ברוח מצויה איבם פייב אל בזקם כ"א בזק מ"ם בנפילתו ברוח שאינו מצוי' ס"ל לבטור דבתיבן ביה לחיובו לא מפייבינן ליה אבזקו בלל כ"א בנפילתו ברוח מצויה ס"ם מ"ם עוד שיבוי וא"כ יתייבב ל' המחבר דבראה דדבריו בבבל ופתומי' דבם"ל סתם וכתב פייב לשלם היזק בלים בנפל מן הגג ולא פי' דאיירי בם ברוח שאינו מצויה ובסיף שאקריו סור וכתב דיבא דבפילה מהגג ופי' דבריו דפייב אפילו ברוח מצויה ולפי"ם לבלב מ"ם דבם"ל דאיירי בבזקי בלי מ"ה לא כתב דפייב ברוח שאינו מצויה ובסיף כ' דאיירי בסיוק בן אדם מ"ם כתב בם דפייב אפי' בנפל ברוח שאינו מצויה ואף שבב"י לא ס"ל שאי שיבוי דבא הב"י הקשה אדברי הטור דפשרו ברוח שאינו מצויה מ"מ י"ל דטור בו באן בסיבור וס"ל נ"כ כמ"ם ודו"ק :

(ה) (ורוקא (ג) שאינו אבוס נחור כמו שיתבאר) ° (מה"מ פרק ו' דמזיקין ופ"ה בשם רפנ"ם) כיצר נפל מהגג ושבר את הכלים או שנתקל בשהוא מהלך ונפל על הכלי ושברו חייב נ זק שלם :

ב נפל מן הגג והזיק חייב לשלם נזק שלם ב בין שנפל ברוח מצויה בין שנפל ברוח שאינה מצויה . (דלא מקרי אונס נחור) ° (סה"מ שם) :

ג ° (רמב"ם שם) היה עולה בסולם ונשמטה שליב' מתחתיו ונפלה והזיקה אם לא היתה מהודקת והזקה חייב ואם היתה חזקה ומהודקת ונשמטה או שהתליעה הרי זה פטור שזו מכה בידי שמים הוא וכן כל כיוצא בזה :

ד כל אלו הדברים ברשות הניזק ג אבל ברשות המזיק פטור עד שיתכוין להזיק כמו שיתבאר :

ה אפילו בראייתו אם יש לו היזק לחבירו אסו' להסתכל בן שדה הבירו בשעה שעומדת בקומתיה :

ו ° כ"מ שמזיק חייב לשלם בין בר"ה בין ברשות הניזק ואפילו ברשות המזיק אם הכנים בו הניזק סמונו שלא ברשות ד והזיקו לא שנא בגופו ל"ש בממונו חייב לשלם דגהי שיש לו רשו' להוציאו אין לו רשות להזיקו ודוק' במזיקו במזיר אבל אם הזיק בשוגג פטו' ב"ה ואם ב"ה הוזק בנכנס אפי' בשוגג חייב הנכנס כיון שנכנס שלא ברשות . ויש מי שאומ' דדוקא בשלא ידע כ"ה שנכנס ז אבל אם ראוהו שנכנס אם הזיק בו פטו' ° (סור נסם הרמ"ם) :

ז ° היו שניהם ברשות או שניהם שלא ברשות והזיקו זה בזה בין בגופו בין בממונם אם לא ידעו זה בזה פטורים אבל ראו זה את זה ° (ג) אע"פ שלא כיונו חייבים יוד לפיכך ב' שהיו רצים בר"ה או' מהלך והזיק המהלך ברץ חייב מפני שרץ שלא ברשות . בר"א בחול אבל בע"ש בין השמשות פטו' יא מפני שרץ ברשות . (ורוקא בסתם דתלינן דרך לכורך סנת אבל אם ידוע דאינו רץ אלא לספר מפכיו ולא שייבי ביה כורך אבת חייב כמו בחול :

ט ° (סור ס"ם בשם הרא"ש) יב אם בא אחר רוכב בסוסו מאחרי חבירו ופגע בסוס שחבירו רוכב בו והכה את הסוס חייב לשלם כל מה שישומו ב"ר שנפחת מחמת הכאה זו ואפילו היה הסוס הסוכה של כותי וצריך הניזק לשלם לכותי יות' ממה שנפחתו דמי הסוס אין המזיק חייב לשלם יותר ממה שישומו ב"ר :

שעה

ג ורוקא שאינו אבוס כו' הל' מגומגם ובך הל"ל ו"א דוקא שאינו אבוס נחור אל' הרמ"ם והמחבר משמע דאין חילוק וכ"כ פ' סם' דלהרמ"ם אין חילוק :

ב שאינו אבוס נחור כו' עיין מ"ם לקמן דיש ס' סם"ו דבדא"דוקא בסמוי בלא מתכוין אבל מי שמזיק בהתכוין אפילו אונס נחור חייב כמו בדיק בסבר את הכלים לקמן סימן ס"ע סעיף ב' ע"ש : ג אע"פ לא כיונו כו' אל' סימן תכ"ג ס"ה בסג"ם :

ג ואם

הנ"ם

שעט א ומה שאר לתקן מטמוכו׳ ובית״ם פ״ג פי׳ כ״ב פסק דמסור
66 ב״ב דרש דשאר לכתף פ״ם ולא בטרם דת״ם מת״ם בסעיף
כ׳ דמה בעל הקורה ראמון ומאר לבתף מסיר לף דינים שם לא ס״ל לבעל
מכוות מיתמור הא׳ ודו״ק :

שפ ב מטומר לחברו קרע כסותי כו׳ עיין בטבו׳מכו׳ם מ״כ פי׳ פ״ו
ובתמו׳ רסד״ם סימן כ׳
ראמת״ם ומל״מ ומיין בס״ג פ״ל ממעקיר
דף פ״ם סוף פ״ה : ג מו מאר א׳
מהעריו׳כו׳ ל׳מסור בין מייבי כריתו׳
ובין מייבי מיתות ב״ד מו מאר זכר
לרכבו׳ור׳ל דמע״ב דבמיתו׳ כריתות
אין על הרודף מיות מיתת ב״ד מ״מ
מסור על מכיד׳ כלים דקלב״מ מתחייב
בנפשו בדי סתים מב״ל לסת״ם וכל זה
מתוים דסוגיא דבלמה לפוקי מדר׳
המוכות בן מקנה ולמ״מדרי׳ קלב״מ שם
בחייבי מיתות ב״ד כדמ״ל בתחוכות דף
ל׳ובסבוכות דף ל״ב ובכמ׳ דוקמתי וכ״ם
כל מפוסקים בסרנם מקומות ועוד
דמפי׳ ר׳ נסוגיא חוזה הכ׳ דמחייב
דרוף מייב בתמלוחין כדמ׳ בכתובות
מם מעיבנא דמנעים קנים כרמעיל פי׳
פ״ן ולקמן פי׳ מם״ם מלא סדבר מסוס
דמכמ ס״ם דמחמייב מרינם מסרמות
לסבדרעים לסרנו ולמגיל מבמן בנפשו
ובן מוכה לסרוג נמ״ם מ״מנחל מחרמ
(דף קי״ו) ובסבסדרין (דף ע״ד
ע״ב) וכן מיבם״ מם לסדר׳ ומם מכתב
מכיון מדרף מתיר מבמו למיתם
מלרבריו קמם ל״ל רודף ומם בדוד וכ״כ
מבמון מת״ו בגלין מת״ם מלו :
ב ומכנוס בנם עמם כו׳ עיין
בתקו׳ רסד״ם פי׳ מד״ם ומפ״ם :
ד וי״מ דוקא מסוסכין כו׳ עיין
מסמ״ם מ״מ׳ מד כמל׳ מו מכים מבכי
המפינם מסמסיבו בסמיב׳ בסמרונם מן
מן מסמכירו בסמיכת׳כו׳ מיומו כמסכרו
לסמן בסמרונם מבל מם מכרומו בסוס
ביחד לא מסיר זה מסמרון כן ל״ל וכל
מיסוגבי׳ מם בסת״ם דמוקים ויפס כיון
מכ״ו מחסרמב״ם מחמ׳בכל מנין מסו׳
ולכ׳מבינו דמכ״ד וכ״כ רס״ל מ״ו דב״ק
מי׳כ״ב מ״ם : ם מבל מם מיב׳מסוב׳
בו׳מין מל׳ מדוקמ׳דלרין זם כ״ם מוכי׳
ג לסכנים

שעט ג ומם מחר לתקן מטמוכו׳ ובית״ם פ״ג פי׳ כ״ב פסק דמסור
66 ב״ב דרש דשאר לכתף פ״ם ולא בטרם דת״ם מת״ם בסעיף
כ׳ דמה בעל הקורה ראמון ומאר לבתף מסיר לף דינים שם לא ס״ל לבעל
מכוות מיתמור הא׳ ודו״ק :

שפ ב מטומר לחברו קרע כסותי כו׳ עיין בטבו׳מכו׳ם מ״כ פי׳ פ״ו
ובתמו׳ רסד״ם סימן כ׳
ראמת״ם ומל״מ ומיין בס״ג פ״ל ממעקיר
דף פ״ם סוף פ״ה : ג מו מאר א׳
מהעריו׳כו׳ ל׳מסור בין מייבי כריתו׳
ובין מייבי מיתות ב״ד מו מאר זכר
לרכבו׳ור׳ל דמע״ב דבמיתו׳ כריתות
אין על הרודף מיות מיתת ב״ד מ״מ
מסור על מכיד׳ כלים דקלב״מ מתחייב
בנפשו בדי סתים מב״ל לסת״ם וכל זה
מתוים דסוגיא דבלמה לפוקי מדר׳
המוכות בן מקנה ולמ״מדרי׳ קלב״מ שם
בחייבי מיתות ב״ד כדמ״ל בתחוכות דף
ל׳ובסבוכות דף ל״ב ובכמ׳ דוקמתי וכ״ם
כל מפוסקים בסרנם מקומות ועוד
דמפי׳ ר׳ נסוגיא חוזה הכ׳ דמחייב
דרוף מייב בתמלוחין כדמ׳ בכתובות
מם מעיבנא דמנעים קנים כרמעיל פי׳
פ״ן ולקמן פי׳ מם״ם מלא סדבר מסוס
דמכמ ס״ם דמחמייב מרינם מסרמות
לסבדרעים לסרנו ולמגיל מבמן בנפשו
ובן מוכה לסרוג נמ״ם מ״מנחל מחרמ
(דף קי״ו) ובסבסדרין (דף ע״ד
ע״ב) וכן מיבם״ מם לסדר׳ ומם מכתב
מכיון מדרף מתיר מבמו למיתם
מלרבריו קמם ל״ל רודף ומם בדוד וכ״כ
מבמון מת״ו בגלין מת״ם מלו :
ב ומכנוס בנם עמם כו׳ עיין
בתקו׳ רסד״ם פי׳ מד״ם ומפ״ם :
ד וי״מ דוקמ מסוסכין כו׳ עיין
מסמ״ם מ״מ׳ מד כמל׳ מו מכים מבכי
המפינם מסמסיבו בסמיב׳ בסמרונם מן
מן מסמכירו בסמיכת׳כו׳ מיומו כמסכרו
לסמן בסמרונם מבל מם מכרומו בסוס
ביחד לא מסיר זה מסמרון כן ל״ל וכל
מיסוגבי׳ מם בסת״ם דמוקים ויפס כיון
מכ״ו מחסרמב״ם מחמ׳בכל מנין מסו׳
ולכ׳מבינו דמכ״ד וכ״כ רס״ל מ״ו דב״ק
מי׳כ״ב מ״ם : ם מבל מם מיב׳מסוב׳
בו׳מין מל׳ מדוקמ׳דלרין זם כ״ם מוכי׳
ג לסכנים

סנס בקורים ברוכבי׳לקרמת מתקוכלם וסוקו זה מת זה ממון
מבירו דרך מחמה וסמוק וכן בסמר דבר מחמה יג
הוא׳ל ונהנו כן מסורין ° (מרדכי ס״פ מיסן ומרוסי מנוחה פרק מלבב
ומרבם ומסקי מסרמ׳ מי׳ר׳י) מ״מ מם כראם לב״ד לבמו׳ מיינ ונדר
הרמות בידם ° (מהרמ׳ בנמקיו מם)

שעט דין זה בא בחביתו וזה בא בקורתו ונשבר ובוד׳ סעיפים :

א שנים שהיו מהלכים בר״ה זה בא בחביתו וזה בא בקורתו
ופגעו זה בזה ונשברה חבית בקורה פטור שלזה רשות
להלך ב ולזה רשות להלך :

ב היה בעל הקורה ראשון ובעל החבית אחרון נשברה חבית
בקורה פטור ואם עמר בעל הקורה ג לנוח מכובד משאו
חייב ואם הזהיר לבעל החבית ואמר לו עמור פטור (ד) ואם
עמר לתקן משאו ג אע״פ שלא הזהירו פטור שטרור היה
ולא היה יכול להזהירו :

ג היה בעל החבית ראשון ובעל הקורה אחרון ונשבר׳ חבית
בקורה חייב ואם עמר ב״ח לנוח פטור ואם הזהיר לבעל
קור׳ שיעמור חייב ואם עמר לתקן משאו חייב בעל הקור׳ אע״פ
שלא הזהירו בעל החבית וכן זה בא בנרו וזה בא בפשתנו :
(רמב״ם פ״ו דמוכל נ״מ) :

ד ° (עור פ״ם כסס סרמב״ם) הרי שמילא חצר חבירו כדי יין
ושמן אפילו הכנים ברשו׳הואיל ולא קבל עליו בעל החצ׳
לשמור ה״ז נכנס ויוצא כדרכו ד וכל שישתבר מהכדים
בכניסתו וביציאתו הרי הוא פטור עליהם ואם שברם בכוונה
אפילו הכנים׳ בעל הכדים שלא ברשות הרי זה חייב :

שפ האומר לחבירו קרע כסותי או של חבירי או רודף או נרדף ששברו כלים ובוד׳ סעיפים :

א ° (ג׳ רמב״ם פ״ח מהומכל דין י״ח) (ה) האומר לחבירו קרע את כסותי שבר את כרי ע״מ שאתה
פטור ה הרי זה פטור : (וי״ח מפי׳ לא ג״ל ע״מ לפטור כפי׳ אלא מם״ל דברים מהמסמו כן כגון מם״ל
מכור כרי ומ״ל מסוגיא ע״מ לפטור ומ״ל הכיוק לא ב יש לנו לומר דבתמיים קמחר לא ופטור) ° (עור ס״ב כסס
הרא״ם) ואם לא אמר ע״מ שאתה פטור ה״ז חייב ג אע״פ שהרשהו להשחית בר״א כשבאו
הכלים לידו תחילה בתורת שמירה כגון שהיו שאולים או מופקדים אצלו ד אבל אם לא באו
לידו בתורת שמירה כיון שאמר לו קח כלי זה ושברו בגד זה וקרעו ועשה כן ה״ז פטור אף ע״פ
שלא אמר לו ע״מ שאתה פטור ° (מם דין י״ב) : (וע״ל עור פי׳ מפ״ב מדיניים אלו ° (הר״ן פ״ק דקדושין)
הפוחר לחבירו זרוק חנם לים ומתחייב מני לך י״ח דמחייב וי״ח דפטור) ° (בר״ח כתב כ׳ דעות אלו) :

ב ° (רמב״ם מם רי״ג) האומר לחבירו שבר ה כליו של פלוני ע״מ שאתה פטור ושברו ה״ז
חייב ואע״פ שהעושה הוא חייב לשלם ה״ז האומר לו שותפו בעון ורשע הוא ו שהרי
הכשיל עור וחיזק ידי עוברי עבירה :

ג רודף שהיה רודף אחר חבירו להרגו ז (ח) או אחר א׳ מהעריות לאונסה ושבר כלי׳ בין
של נרדף בין של כל אדם פטור שהרי הוא מתחייב בנפשו שכיון שרדף התיר עצמו למיתה
ולכך פטור מהתשלומין ° (ג׳ רמב״ם פ״ח מהומכל דין י״ב) ואם הנרדף שבר כלים של רודף פטור
ט שלא יהא ממונו חסור מגופו ואם היו של אדם אחר חייב שהמציל עצמו בממון חבירו חייב :
(וע״ל מפי׳ מפ״ם מעיף ד׳) ואחר שרדף אחר הרודף להציל את הנרדף ושבר כלים בין של רודף
בין של כל אדם פטור כדי שלא יבואו מלימנע מלהציל את הנרדף :

ד ° (ג׳ רמב״ם פוף מלכות הוכל) ספינה שחשבה להשבר מכובר המשוי ועמד א׳ מהם והקל
מהמשא והשליך בים פטור שהמשא שבה כמו רודף אחריהם להורג׳ (ג) ומצוה רבה עשה
שהשליך והושיעם :

סנס ם (ו) וי״ח דוקא מטעונה יותר מדאי דהוי המשוי כרודף ° (מה״מ מם פי׳ כן דברי הרמב״ם)
(ה) אבל אם איכה מעונה יותר מדאי וכא נמסול לנמכנן מייבים לנמלס ° (מם ורמב״ם פ״ם
פ׳) ומקשכין לפי המשוי ולא לפי המון ומע״ם

פיור קרמו מיור מת״ם מילם מסו׳ מל מכירו מ״מ מדא״ל ע״מ לפטו׳ ומב׳ מבמת׳ כן יהיה מיסי׳ מסו׳ וק״ל : ז מו מאר א׳ מהעריות לאונס׳
ל׳מסו׳ בין מייבי כריתו׳ בין מייבי מיתו׳ כ״ד מו מאר זכר לרכבו׳ ור׳ל אע״פ דבמיוב כריתו׳ מין מל הרודף מיוב מיתת ב״ד מ״מ מסו׳ מל
מכיר׳ מכלי׳ כיון דק״ל ב״מ מתחיי׳ בנפשו כידי מתי׳ ומע״ר : ח מלא יהא מתונו מתו׳ מנוסו מ׳ מבנרדף מבנרדף מבנרדף מבנרדף מבנרדף מבנרדף מבנרדף מבנרדף
מאם קדם ומרי והרג לנפנפם מיק מסור : ט וי״ח דוקא מטעונה יותר מדאי עד״ר

דל״ל אבל אם מיים בסום מבל מדמסי׳ המבר ובתב בל׳ ל״ל אין
המזיק מייב לנלס ל׳ יותר ממה מיסומו לו הב״ד זה לא יתבן מסיר
לנירסת מבל אם כו׳ ויתבן יותר לנוסמא מלבינו ומפי׳ מיה מסום
כו׳ וקמי אמ״ם לבינו דיבלס לו בפי מסום׳ ומזה כתב דבסומא מני
מפי׳ המלינל מלינו מכותי וק״ל :

יג הוא׳ל ונהנו כן מסורים
עיין בד״מ בטור א״ם סי׳ תרנ״ם
מ״ם עוד מבייני׳ מלו :

שעט ג ולזה רשו׳ להלך
ל׳ מסור ודוקא
מסיים בעל מבכית בבכירתם
מדרך בליכתו מנים מכיתו
בקור׳ אבל אם עמד בעל מבכית
ובעל הקורה בא בקורתו ומברם
מייב : ב לנוח מכובד מומא
מייב ומפי׳ אין הקורה ממלא את
כל הדרך מור׳ ומטמם מלא מיס
לו לנוח בדרך מדרך ב״א לנוח
אחרון ונהנו׳ כו ומם מיס מוכר׳
לנוח לפמות מיס לו להוסיר לבא
אחרון מיסמו׳ ול יפנע בקורתו :
ג אע״פ אלא הזהירו כו׳
עמ״ם בר״ם תי״ג מוס : ד
ובל מיסתם׳ בבכיסתו כו׳ כן סוא
דעת הרמב״ם ובת׳ המ״מ מפתו
דבל מסוא הרשות המזיק ולא
מברה בדי להוקיו אלא בדי לבבו׳
ולנמת סוא פטור אבל הרמב״ד
והטור בתבו על דבריו מבן
תמוסין כיון מבבנים הרשות אין
יפטור אל מס מתבר בבכיסתם
ויציאתו אם לא אלא נתן לו רשו׳
לתלו׳ בל מבר בב״ל :

שפ ה הרי זה פטור ולא
אמרינן מדרך
מסוק א״ל בן ויחייב כמו מי
מאמ׳ לחבירו קטע את ידי מימא
את מיני והבר דמיב׳ וכמ״ם
הטור והמחבר לקמן ס״ם תכ״ה
ס״ם קמל״ן דלא דמאני מבלם
דנופו מחבלה דמחונו : ב יש
לנו לומר דבתמיים קמחר ליס
דבין דא״ל מחבלם קרע בסותי
מפרמי׳ הלא דא״ל אם״ב דבתמיים
קמחר ליס : ג אם״ם מהרמב״ם
להמפיק דא״ל דדמתו הים
מיקרעבו וישלמו : ד אבל
אם לא בא לידו בתורת שמיר׳ כו׳
דבין יתן הים אל דבמו כסף מי
כלים לחמור בתי׳ ודרמי׳ בסבתנו
בידו לחמור מי׳ דמחיי׳ בבמיבתו
ולא בסבתנו בידו לאבדו ולקרבנו
וב״ב בטו׳ לפיל בפי׳ ס״ה ע״ם :
ה כליו של פלוני ע״מ שאתה
פטור כו׳ מייב . בוה כ״ם מודים
דאמי׳ אם א״ל בפי׳ ע״מ שאתה
פטו׳ א״ם מייב בין מיוד׳ המבר
מבוה של מבירו ומע״ב דלבבי
הדדי נאמרו בנמר׳ ג״ל דם״ל
לפי״ה הב״ל דבל א׳ מייבי בבל
ענין בריבא בא״ל לבבר את מלם
בבל ענינבמו׳ אפי׳ א״ל לא ובסיפ׳
בא״ל לבבר׳ את של מבירו בבל ענין
מייב ומע״ר : ו מבירי הבסיל
דל״ל אבל אם מיים בסום מבל מדמסי׳ המבר ובתב בל׳ ל״ל אין
המזיק מייב לנלס ל׳ יותר ממה מיסומו לו הב״ד זה לא יתבן מסיר
לנירסת מבל אם כו׳ ויתבן יותר לנוסמא מלבינו ומפי׳ מיה מסום
כו׳ וקמי אמ״ם לבינו דיבלס לו בפי מסום׳ ומזה כתב דבסומא מני
מפי׳ המלינל מלינו מכותי וק״ל :

יג הוא׳ל ונהנו כן מסורים
עיין בד״מ בטור א״ם סי׳ תרנ״ם
מ״ם עוד מבייני׳ מלו :

שעט ג ולזה רשו׳ להלך
ל׳ מסור ודוקא
מסיים בעל מבכית בבכירתם
מדרך בליכתו מנים מכיתו
בקור׳ אבל אם עמד בעל מבכית
ובעל הקורה בא בקורתו ומברם
מייב : ב לנוח מכובד מומא
מייב ומפי׳ אין הקורה ממלא את
כל הדרך מור׳ ומטמם מלא מיס
לו לנוח בדרך מדרך ב״א לנוח
אחרון ונהנו׳ כו ומם מיס מוכר׳
לנוח לפמות מיס לו להוסיר לבא
אחרון ונהנו׳ כו ומם מיס מוכר׳
לנוח לפמות מיס לו להוסיר לבא
אחרון ומיפנע בקורתו :
ג אע״פ אלא הזהירו כו׳
עמ״ם בר״ם תי״ג מוס : ד
ובל מיסתם׳ בבכיסתו כו׳ כן סוא
דעת הרמב״ם ובת׳ המ״מ מפתו
דבל מסוא הרשות המזיק ולא
מברה בדי להוקיו אלא בדי לבבו׳
ולנמת סוא פטור אבל הרמב״ד
והטור בתבו על דבריו מבן
תמוסין כיון מבבנים הרשות אין
יפטור אל מס מתבר בבכיסתם
ויציאתו אם לא אלא נתן לו רשו׳
לתלו׳ בל מבר בב״ל :

שפ ה הרי זה פטור ולא
אמרינן מדרך
מסוק א״ל בן ויחייב כמו מי
מאמ׳ לחבירו קטע את ידי מימא
את מיני והבר דמיב׳ וכמ״ם
הטור והמחבר לקמן ס״ם תכ״ה
ס״ם קמל״ן דלא דמאני מבלם
דנופו מחבלה דמחונו : ב יש
לנו לומר דבתמיים קמחר ליס
דבין דא״ל מחבלם קרע בסותי
מפרמי׳ הלא דא״ל אם״ב דבתמיים
קמחר ליס : ג אם״ם מהרמב״ם
להמפיק דא״ל דדמתו הים
מיקרעבו וישלמו : ד אבל
אם לא בא לידו בתורת שמיר׳ כו׳
דבין יתן הים אל דבמו כסף מי
כלים לחמור בתי׳ ודרמי׳ בסבתנו
בידו לחמור מי׳ דמחיי׳ בבמיבתו
ולא בסבתנו בידו לאבדו ולקרבנו
וב״ב בטו׳ לפיל בפי׳ ס״ה ע״ם :
ה כליו של פלוני ע״מ שאתה
פטור כו׳ מייב . בוה כ״ם מודים
דאמי׳ אם א״ל בפי׳ ע״מ שאתה
פטו׳ א״ם מייב בין מיוד׳ המבר
מבוה של מבירו ומע״ב דלבבי
הדדי נאמרו בנמר׳ ג״ל דם״ל
לפי״ה הב״ל דבל א׳ מייבי בבל
ענין בריבא בא״ל לבבר את מלם
בבל ענינבמו׳ אפי׳ א״ל לא ובסיפ׳
בא״ל לבבר׳ את של מבירו בבל ענין
מייב ומע״ר : ו מבירי הבסיל

שם כתבתי ל"ת מ"ת דסכ"י שפירשו כן לדברי הרמב"ם כדי שלא יסתרו דבריו כללו מ"ם כאן בספיגה שעשה להסבר כו' אמ"ם בס"ם י"ב דנזילה שמעשה"ן כנה לפי המסוי והוא כרייתא בפרק הגוזל בתרא וגם לייסב ולפלק הסגת הראב"ד מהרמב"ם אמ"ם כאן וכתבו דמ"ם כאן מיירי בפשע' אז סגים מבני הספיגה שעשינו כספיגה בלתרונה הן הן שהכבידו בספיגתן לספיגה עד שעשה להסבר ולטובת' כיס וא"ה אם קידם ג' מהראשונים מבני הספיגה והשליך לים המשא זה שעשינו בלתרונים פטור והסיא דפ"ב דנזילה מיירי בלא פינה טעונה יותר מדאי ומעשה להסבר ולטובתם כיס מבלי נלי ים ובא ג' והקל הספינ' כדי שילך בקלות ויתרם מהנל אף שהשליך פטורה אל זה שעשעין בלתרונה לא אמרינן שלו לבדו יהיה הפיזוק דהרי לא יעשה הלתרון בעשינה להספינה יותר מדאי ומזל' דבוגל' נרם לבא עליהם נלא"ה מעשבין אותו הפעשה על כל בני הספינה ובל ג' בני הספינה ובא"ם נ"ב בטור והמחבר לעיל בס"ם רע"ב ע"ם וגם המשליך לתוך הים חנו' עם' לעיל פי"ו בני הספינה ובל אחר בתוכו ואינו חייב יותר מאחר ונראה דגם הראב"ד שהפינ' אל הרמב"ם מודה בזה שלא הסיח לא פי' דברי הרמב"ם כן וא"ם הסיג עליו וכתב"ם בפרישה ע"ם ולפ"ז לא הי' לומר"ם לכתוב זה בפס י"ח כיון דליבא מאן דפליג בגוף הדין ובפרישה כתבתי עוד יסוב לדברי הרמב"ם מהשגת הראב"ד דהשגה מהפיקרא ליתא והוא הרמב"ם כאן לא מיירי כאן בפ"וה דסוף המוכל שלא בדיני פטור ואיזה בזק אם שהזיק המזיק ובא לאשמועינן דאם בא ג' והקל מהשמוי הספינ' אינו חייב הוא לאמר לבדו הבזק כדין המזיק ומעשה דהמשמו' היא רודפת ומצוה עשה ולא מיירי כאן למי יהיה הפיזק של המשא זו שהולך בים הו' שעשעין בלתרונם הפיזק שלו לבדו ואם אין יהוא מעשבין היזק המשא הנשלכת על כולן לכל ג' כפי מעשה והיינו ברייתא דהגוזל בתרא וכתבו הרמב"ם בסוף הל' קובל וזהו שדיי' וכתב שם והקילו ל' רבי' שם לא מיירי בדין יחיד' שעשה כן בנפשו ובאדם יהיה חייב לשלם שלא כתב בדין שמשבין לפי המשמו' ולא לפי המחון ודו"ק : יוד וכן ג"ל עיקר כן כתב לאחוקי מהכ"י שבשינ בדברי הת"הללו ועד"ר שהבאתי לשונו :

שפא א ה' שישבו על הפסל הוא כולן בדין הזיק ולא הכיסם לעמוד כו' הטור הביא דברי הרמב"ם ולא כתב הכי ה' תיבות ונסמך עליהם ולא הכיסם לעמוד ונם המיישבי ליתניה לא בדפוס גדול ולא בדפוס קטן וכדרישה כתבתי והוכחתי שהטור לא פי' לדברי הרמב"ם בכל דעה זו שכתב שהמבר דמיירי כגעשן זה שבא אחרונה עליהן ומכבה אלעמוד ודוקא לרש"י והרא"ש פי' הכי ומ"ש הרמב"ם אמ"כ שא"ל אלו לא נסכתה עליו עומדין מ"ש כשבתה עליו ור"ל עליו דהפסל ור"ל דהפסל בייבו עומדין ודמ"ש מ"י הלתרון לומר לקמן הי' לכם לעמוד כמייבתה דמיירי שנשבר מד שלא ידעו עדיין ברוצה לישב שם ומיד שבא אנלם וכתבתי לשמו' על הפסל בשבר וכדפום כ"מ נ"ד שם אלו לא נסכתה עליו וכדפם כן ע"ם פי' בת"מ דפי' לדברי הרמב"ם כרש"י ואחריהן כתבן הפ"ם וכתב נסמכת עליו ומיכו בראה וכת"ם בדרישה ע"ם : ג הא"כ הישבין הם מעוטים כו' והכבה ג' אמ"ה לבדו שיסב עליו הוא חייב דב"ה מסתמא מקיד על ישיבתו עליו הוא מעוטה : ד אם סמך עליהן ומבטן מלעמוד לו וקמ"ל בזה דלא אחרי' כמו לאו כנופו דמי ונראה בעלמא הוא הוא ונם ונלתו הים בשבר ועד"ר : ה ואם לאו כולן חייבים הלתרון הים לכם לעמוד בשבתה לייסב עליו והרי ים לי רשות ליסב עליו כחוכם :

שפב א כמו שיראו הריינים נרא דראיית עיני דייני' בזה ובביטול ממנו סאר מצות עשה דבסמוך הוא דיראו אם אים אם שביטלי ממנו המצוה שמדקדק בקיו' אמר מצו' אני יקנסו המבטל ממנו הרבה ולפי מישור קכ ב 12 2 כדקדוק

ו לבבכים מחורים כו' דסייגו פלגין דרבן לקמון : ז מייב - ונ"ם מהרש"ל ע"י דנ"ק מי"כ"ב ומ"ם וכן עיקר ודלא בפשיר מוסן שבתה ו"ם :

ח דאז המחוור כו' אין ל"זה מדוקדק אלא בעל המחוור מיקרי רוצף :

שפב א אור כו' ואילן כו' מייב לשלם לבעלים כמו שיראו הריינים כו' מהמבר מדברי הרמב"ם והמחבר אלו מקנם הוא זה ולא דיבא דאי"ם ל' דיבא הוא פסים' שמייב ליתן לו י'זמו' כמו שמייב רבי בנליאל בני כיסוי וכדמשמע בפוסקי' שבנתי לקמן דאר דיבא אית לה אלא ס"ל דקנם הוא שקנם ב"ג לפי דאות עיניו וא"כ בכל הוא כפי מה שיראו הריינים וכ"כ בסמ"ג דף קמ"ח סוף ע"א חייב לשלם כמו שיראו הריינים וכן חשמע עוד מה"ם הרמב"ם והמחבר אמ"כ נבו כיסוי ויש מי שפורש שהוא נוחן קנם קבוב כו' וכן מה"ם וכן פורו בכל כו' ובשלמי נבורים פרק המוכל דף ל"ד ע"ב כתב דיראה מסוף דברי הרמב"ם דדיבא הוא מחבר שבתו שפורו כן בכל המצות אלא נמרינן מיבים ולעפ"ד לא משמע כן מדברי הרמב"ם ומה שהקשה הרי"ף ס"ם המוכל על הסיבא מ"ר דקנסא הוא א"כ מיכי ליף רב מיבים לבור ואילן - מחבי הנגון הר"ר מאנם הסיג ע"ז דהא שביר י"ל רב לשמעים דם"ל בפ"מיזקין (ריש דף ל"ב) נבי מחמא ומרחא ומנסר דמקשנא ילפינן (הנ"ם ולהמוהל בנ"ם שם לא ילפינן ופ"ל לאיבא מ"ד דקי"ל כשמו"ל בריבי ולא ילפי' מקנסא ובמ"ם הרמב"ן בריבי נרמי אלו) ועיין מה שכתבתי בזה לקמן פי' שפ"ם ס"ק ג' - והבאתי שם עוד ראיות דמשקנא ילפינן :

מיהו י"ל דכוונת הרמב"ם דלא"ש דיבא הוא אלא דבנרכם נמי דמייבו ר"נ ליתן י'זמו' מ"מ בחבום אפשר שאינו נוחן י'זמו' רק כפי מה שיראו לדייני' אמ"כ כת' שיש מי שהורו כן בכל המצות ומ"ם הרמב"ם ויש מי שהור' שהו' נוחן קנם קבוב כו' ר"ל אע"ג דדיבא הוא מ"מ קנם הוא כמו אפר קנסות הכתובים בתורה שקבוביים הן ושם דין תורה ולא קנסא דרבנן ספינן קבוביים וכן נראה מה שמביר שאת דעת הרמב"ם זו"ם וכן משמע בר' ירוחם שכתב בשם אחרים שיש מ"ר בני כיסוי וו"ל ומחוך דברי הרמב"ן נראה שאינו שום י'זמו' אלא הברכם אבל מבום אלא ברב' לא וכן נראה דע' קבת זולתו ואחריה כתבו בכל מבום

שום י'זמו' ושביאו ראיה מע' המוכל בני אור ואילן וכן אפשר שם הרי"ף כו' ע"ב ובראה שם"ם הרמב"ן ס"ם הוא וכ"ל הרמב"ם ומ"מ אין זה מוכרח ו"ל דעת הרמב"ם כמו שכתבתי : ושכ"ם בראה בדור דת"ם הרמב"ם ומשמע דיש מי שהורה כו' וכן הורו בכל כו' קמי בכל מה שבזכירו מקומם דהריינו כאור ואילן ג"כ - וכן חשמע בר"ף ובראש"ם ס"ם המוכל ומר דיבא אית לה לון ובכולהי מהלם י"ז זמו' ל"ל מהרב"ל פרק המוכל מי"ם ע"ם וכ"כ הרשב"א בחידושיו ס"ם כיסוי פרש ז"ל ומסיקנ' דבכר נרכם עבדם זמו' וכ"ם לחבום בלא נרכם בראמר בפ' המוכל נבור בעומד לפרינם ואילן הבעומד לקיבם ובכן שכבן שיש עבדה זמו' שאין שאין לת המצות לבקל ולהחמיר אלא כך כולן שכבן עכ"ל וכ"כ הר"ן שם וקשה לי אל הבור שכתב חייב לשלם כפי מה שיראו הריינים שהרי הרא"ש פסק דדיבא הוא ועוד שבתי הוא שכתו כתב אח"כ נבי כיסוי חייב ליתן לו י'זמו' ובן הדין בכל המצות עבדם שבות עליו לעשות וקדם אחר ועבדם ומבא את זה מלעשות חייב ליתן לזה י'זמו' וא"כ אמאי כתב כאן כפי מה שיראו הריינים אלא גם זה מצות עבדם הוא וכדלקמן פי' מכ"ז סעי' מ' ונל"ע :

ב אבל

שפב ב כמו שיראו הריינים נרא דראיית עיני דייני' בזה ובביטול ממנו סאר מצות עשה דבסמוך הוא דיראו אם אים אם שביטלי ממנו המצוה שמדקדק בקיו' אמר מצו' אני יקנסו המבטל ממנו הרבה ולפי מישור

ג ואם אחרון וישב עליו ונסמך עליהם ולא הניח לעמוד ונשב' אע"פ שהיה ראוי לישבר בהם קודם הואיל וקרב שכירתו האחרון חייב שהרי אומרים לו אלו לא נסמכת עליו היינו עומדים קודם שישבר ואם ישבו כא' ונשבר כלם חייבים וכן כל כיוצא בזה : (טור בפס הרמב"ם וכן מסקנת לשון המרדכי) :

הגה ו"ל דסתם הפסל היה שאולה לסתם כני אדם ואם נשברה תשתיכן הוי כמתם מחמת מלאכה ופטורים מלשלם (טור ס"ב בפס הרא"ש וכן הוא דעת התוספות) ג אא"כ היושבי' הם מעוטים ומבנים וכבידים משאר כני אדם אז אם ישבו עליה כיחד ונשברה תשתיהם כולן חייבים לשלם ואם ישבו בזה אחר זה אם לא היתה נשברה בלא האחרון הוא לבד חייב לשלם ואם היתה נשברה בלא האחרון הוא פטור ואם לא היתה נשברה רק תוך שני שעות ואמו נשברה תוך שעה אז רואין ד אם אחר עליה' ומבנין לעמוד הוא לבד חייב לשלם ה ואם לאו כולן חייבים :

שפב הקוצץ אילן של חברו והמונע חבירו מלעשות מצוה ובו ס"ע אחד

א (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ו מה' מזק"ל דין י"ג ואילך) (א) שור שהיה עומד להריגה מפני שהוא מזיק את הבריות ואילן העומד לקציצה מפני שהוא מזיק את הרבים וקרם אחר ושחט שור זה וקצץ אילן שלא מדעת הבעלים חייב לשלם לבעלים ב כמו שיראו הריינים שהרי הפקיעם מלעשות מצוה ואם

טען

ד לבבכים מחורים כו' דסייגו פלגין דרבן לקמון : ז מייב - ונ"ם מהרש"ל ע"י דנ"ק מי"כ"ב ומ"ם וכן עיקר ודלא בפשיר מוסן שבתה ו"ם :

ח דאז המחוור כו' אין ל"זה מדוקדק אלא בעל המחוור מיקרי רוצף :

שפב ב אור כו' ואילן כו' מייב לשלם לבעלים כמו שיראו הריינים כו' מהמבר מדברי הרמב"ם והמחבר אלו מקנם הוא זה ולא דיבא דאי"ם ל' דיבא הוא פסים' שמייב ליתן לו י'זמו' כמו שמייב רבי בנליאל בני כיסוי וכדמשמע בפוסקי' שבנתי לקמן דאר דיבא אית לה אלא ס"ל דקנם הוא שקנם ב"ג לפי דאות עיניו וא"כ בכל הוא כפי מה שיראו הריינים וכ"כ בסמ"ג דף קמ"ח סוף ע"א חייב לשלם כמו שיראו הריינים וכן חשמע עוד מה"ם הרמב"ם והמחבר אלו מקנם הוא זה ולא כיסוי ויש מי שפורש שהוא נוחן קנם קבוב כו' וכן מה"ם וכן פורו בכל כו' ובשלמי נבורים פרק המוכל דף ל"ד ע"ב כתב דיראה מסוף דברי הרמב"ם דדיבא הוא מחבר שבתו שפורו כן בכל המצות אלא נמרינן מיבים ולעפ"ד לא משמע כן מדברי הרמב"ם ומה שהקשה הרי"ף ס"ם המוכל על הסיבא מ"ר דקנסא הוא א"כ מיכי ליף רב מיבים לבור ואילן - מחבי הנגון הר"ר מאנם הסיג ע"ז דהא שביר י"ל רב לשמעים דם"ל בפ"מיזקין (ריש דף ל"ב) נבי מחמא ומרחא ומנסר דמקשנא ילפינן (הנ"ם ולהמוהל בנ"ם שם לא ילפינן ופ"ל לאיבא מ"ד דקי"ל כשמו"ל בריבי ולא ילפי' מקנסא ובמ"ם הרמב"ן בריבי נרמי אלו) ועיין מה שכתבתי בזה לקמן פי' שפ"ם ס"ק ג' - והבאתי שם עוד ראיות דמשקנא ילפינן :

מיהו י"ל דכוונת הרמב"ם דלא"ש דיבא הוא אלא דבנרכם נמי דמייבו ר"נ ליתן י'זמו' מ"מ בחבום אפשר שאינו נוחן י'זמו' רק כפי מה שיראו לדייני' אמ"כ כת' שיש מי שהורו כן בכל המצות ומ"ם הרמב"ם ויש מי שהור' שהו' נוחן קנם קבוב כו' ר"ל אע"ג דדיבא הוא מ"מ קנם הוא כמו אפר קנסות הכתובים בתורה שקבוביים הן ושם דין תורה ולא קנסא דרבנן ספינן קבוביים וכן נראה מה שמביר שאת דעת הרמב"ם זו"ם וכן משמע בר' ירוחם שכתב בשם אחרים שיש מ"ר בני כיסוי וו"ל ומחוך דברי הרמב"ן נראה שאינו שום י'זמו' אלא הברכם אבל מבום אלא ברב' לא וכן נראה דע' קבת זולתו ואחריה כתבו בכל המצות

שום י'זמו' ושביאו ראיה מע' המוכל בני אור ואילן וכן אפשר שם הרי"ף כו' ע"ב ובראה שם"ם הרמב"ן ס"ם הוא וכ"ל הרמב"ם ומ"מ אין זה מוכרח ו"ל דעת הרמב"ם כמו שכתבתי : ושכ"ם בראה בדור דת"ם הרמב"ם ומשמע דיש מי שהורה כו' וכן הורו בכל כו' קמי בכל מה שבזכירו מקומם דהריינו כאור ואילן ג"כ - וכן חשמע בר"ף ובראש"ם ס"ם המוכל ומר דיבא אית לה לון ובכולהי מהלם י"ז זמו' ל"ל מהרב"ל פרק המוכל מי"ם ע"ם וכ"כ הרשב"א בחידושיו ס"ם כיסוי פרש ז"ל ומסיקנ' דבכר נרכם עבדם זמו' וכ"ם לחבום בלא נרכם בראמר בפ' המוכל נבור בעומד לפרינם ואילן הבעומד לקיבם ובכן שכבן שיש עבדה זמו' שאין שאין לת המצות לבקל ולהחמיר אלא כך כולן שכבן עכ"ל וכ"כ הר"ן שם וקשה לי אל הבור שכתב חייב לשלם כפי מה שיראו הריינים שהרי הרא"ש פסק דדיבא הוא ועוד שבתי הוא שכתו כתב אח"כ נבי כיסוי חייב ליתן לו י'זמו' ובן הדין בכל המצות עבדם שבות עליו לעשות וקדם אחר ועבדם ומבא את זה מלעשות חייב ליתן לזה י'זמו' וא"כ אמאי כתב כאן כפי מה שיראו הריינים אלא גם זה מצות עבדם הוא וכדלקמן פי' מכ"ז סעי' מ' ונל"ע :

ב אבל

ג אבל כאתן לומר לא הוקמתי כו' כלומר לא הוקמתי כך מיזק בזה כגון שפשר המקנה אלו ואומר שבלאו הכי אמי לא היו משלמי' וכס"ב ועיין מ"ש לעיל סי' קע"ו סי"ל בכס"מ וה"ם שם: ב ומוסיף' וזמ' - פס"ם ע' כיסוי הרס (דף פ"ו ע"ב) מסקינן דהוא שכר ברכת הכיסוי והברכת המזון מייב מ"ז וזמ' בשר ד' ברכות - ובס' לחם התורות ע' כ"ס ריש דף קכ"ב מביא דברי הר"ן דבשכר המזון הכי מסל' ומקשה עליו כיון דשל' מכו' הכיסוי אינה אלא מתנו' הכברה' גל"ע בכ"ל ולק"מ דברי הר"ן מוכח בפ"ם ס"ם בסוכל' ודתוס' שם ומאר הרבה פוסקי' שכולם כתבו להריא ג דבשכר מזון כמי משלם י' והכיסוי לא משלם אלא ה' מ"ם בדברי הס וכ"כ מהרש"ל ע' הסוכל סי' ס' אלא מאי דמ"ם דכיסוי דכיון דאי אפשר לברכה אלא מזון אין משלם על המזון:

וכתבו המוס' ע' כ"ם ומ"ת דסל"ל כ' זמ' דפ"ם אינה ברכת פרי הגפן וז"ל דסבר כמ"ר דאין צריך לברך אבל ברכת אלא אבל אבל אינה קיום ומו אלא אינה אלא אינה אלא אינה

שפג א כסות כסות דוקא כסות אבל כסא אינו כסו׳ יכול להתכבל ולומר הייתי סבור שסבור יכבה מגליו כדרכו כסירים בתמימות דבנקלת ומולו דבעל הסו׳ ברס לו ובכנים נחלת על עבד על מכירו אפילו הוא כסות סבור שמיש דיכול המים להתכבל ולומר סבור שכבר יסיר הנקלת מתנו ולא יניחנו לשרוף כיון דמייב בהלות ול״ר לסור דילמא בכל הסו׳ עלה בתשלומין דמה לי סבור ומה לי דמיו משמ״כ כסף עבדו דמייב בהלות ודברים אלו כתבן סבור כאן בקיצר ויקרין לקמן בדין כאם סי׳ תי״ב טי״ב מ״ב לא כתבן אמת כי כאן רק שקיצר שם ולא הזכיר כסות ולא כסור ולא בעבד ול״ל שסמך מ״ם כאן. אבל מ״ל מבתב שם ע״ם שיטת פירש״י שפי׳ בלא כסות מאחר שבתב כאן דמיירו בכסו׳ וסוא כדעת הרוים והרא״ם וסטו׳ כס׳ רשב״ם ועמ״ש עוד בדרים׳ וכסת״ם שם סי׳ תי״ב ע״ב אם שדקפו לים זה מיירי אפי׳ בלא כסות: ג להרגו ברשות הניזק כן פוא ל״ברמב״ם בפ״ו דסונכל ותסמע דברסו׳ המזי׳ אם בכנס סור בניזק שם ושלם עליו סור סמזיק אפי׳ שמם הניו׳ לסור וכבל סור של המזי׳ אפי׳ הניזק לשלמו ולשטתו אול הרמב״ם דס״ל לפסור המזיק בשמזיק ברסותו אפי׳ שבניזק בליו שם ברשות וכמ״ם שסור לעיל בסי׳ שע״ט בסמו״ם וכיון שהמזיק פטור בסזיקו נמצא שהניזק הזיקו שלא בדין ופייב לשלם לו סיזקו וכ״כ הסמ״ג אבל פטור בסמים ולא כתב ברשות הניזק וגם לעיל ס״ם שע״ט בסק דלא כהרמב״ם וע״ם ובד״ר:

ד בין שהים תם כו׳ פי׳ ל״מ בסבוה תם דאם לא יגיל את סורו אוי לא ישרע אלא מנופו של תם ס״ב דברסו׳ כתובים לו לדפסו לבעליו אלא אפי׳ אם הוא מעבד דאז יתחלם תכבל בסור בסבר מעיילתו אפ״ם הכס״ג עביד אינא דינא לבפסו׳ לבעל את שלו: ס ס״ג ושמע את סורו לסגילו וכן הוא בברייתא׳ ברמב״ם: ו אם היה יכול לבוחבו כו׳ פי׳ לשתם שבעליו מוחתתין בכתת ולא היה לו לדוחפו בכח עד שתחתתו את אבל בריסא דהמים בסור שלו ניתן לו רשות לבגילו וא״ל לדקדק אף שפי׳ יכול לבשת׳ בעליון בכתת: ז וכן ראובן שלקח כלי של שמעון בו׳ תיכת וכן ר״ל דכמו בסור בס״ל כיון דיש לו תקנה בסמיע׳ סו׳ בעליון בכלל שמעו מייב כן מתי בוה כיון שיש לו תקנה בסמיכת דבר אחר וא״ל לברישא דיש בידו רשות לבסמע שתתתון וא״ל לפוס ביסול בעליון וימות ולא פילק בשם יש לו תיקון בבסמע בעליון בכתת וכמ״ם דשאני שתם דבא לבגיל את שלו שלא ישתיכו בעליון ואדם בסול על תמונו מטא״כ כאן דאין בתביות מוי׳ לשאכן וק״ל: ח מייב דס״ל לבוחבו בדבר אחר שם בתשו׳ ברא״ם סי׳ בוה ז״ל אבל אם שתבו בדבר אחר פטור אע״ג דאין בשכן גדול בברא״שונ״ל ובביאו בר״מ ופ״ל סי׳ת׳ סב״ם ובסמ״ע מ״ם דל״ת בוה: ט מסלמין סיניסן קמ״לן אף דים בבאה בכל א׳ כדי לבתיה לא אמרינן דיסלמו כל א׳ מסן את כולם: יוד המשרת מייב ולא מני למימר זה היה לכם ליקח אבילתכם תתנו בשבבתי את שלי בדאמרינן לעיל בס״ה שבו על הסמכל בסי׳ שפ״ג דשאני בתם דמיירי דגם זולת האחרון היה נשבר לאחר זמן דמ״ם א״ל ביון דהייתם ברוכים לעמוד אב״ם לאחר זמן היה לכם לעמוד מיד מטא״ב בבלילות הללו וכן בשביבות הספינות בס״ם ס״ף וכמ״ם בדריסה בסי׳ שפ״ג ע״ם: ג פרי

שפד דין אדם המזיק לבהמת חבירו ובו׳ה סעיפים:

א הניח גחלת על לב שור חבירו ג (ג) כשהוא כפות ונשרף ד או שרחפו לים חייב ואם הניח גחלת על לב חבירו ונשרף יתבאר בסימן תי״ח סי״ח:

ב (ד׳ רשב״ם פ״ו מהובל דין ו׳) שור שעלה ע״ג שור ה להורגו ברשות הניזק שהוא בעל התחתון ו בין שהיה תם בין שהיה מועד ובא בעל התחתון ז ושמטו את שורו להצילו ונפל עליון ומת ה״ז פטור׳ רחפו לעליון ומת ח אם היה יכול לשומטו (ב) ולא שמטו ה״ז חייב ואם לא היה יכול לשומטו ה״ז פטור׳:

סנס ט (ברא״ם בתשובה כלל ק״ם סי׳ נ׳) ז וכן ראובן שלקח כלי׳ מחשמון וסמך בו מכיתו של יין שלא יפול ובא שמעון ונטל כלי שלו ונשבר מכיתו של יין שמעון י חייב דסוה ליה לסמכה בדבר אחר:

ג ט (רשב״ם שם דין י״ג) ב׳ שהמיתו את הבהמה כאחד או שברו את הכלי כאחד ט משלמים כיניהם:

ד ט (שם דין י״ד) ה׳ שהניחו ה׳ חבילות על הבהמה ולא מתה ובא זה האחרון והניח חבילתו עלי׳ ומתה אם היה׳ מהלכת באותם החבילות ונשהוסיף זה חבילתו עמו׳ ולא הלכה׳ האחרון חייב ואם מתחלה לא היתה מהלכת האחרון פטור ואם אין ידוע כלם משלמין בשוה:

ה ט (ד׳ רשב״ם שם דין י״ב) הכובש בהמת חבירו במים או שהניחו בחמה וצמצם עליה המקום כדי שלא תמצא צל עד שהרגתה החמה חייב:

סנס ט (סוד ס״ו) ודווק שתחזו בידו מבל סנר פליס הדלת שלא תלא י״ל דפטור מדיני אדם:

שפד דין אדם המזיק שלא בגופו ובו׳ה:

א ט (ד׳ רשב״ם פ״ו מהובל) א׳ המזיק בירו (או בשאר גופו) ט (סוד ס״ו) או שזרק אבן או ירה חץ ותזי׳ בו או שפטר מים על חבירו או על הכלים והזיק או שרק ונע והזיק בכחו ונעשו בעת שהלכו מכחו

ורא״ם ומרדכי (ס״ם כיצד הרס וכן בוה בסור י״ד ס״ם כ״ח בשם פסקי מס״ר מזקי׳) ובשיטתם הם דברי אלהים חיים רשם מבעים בס״ם ס״ם כיצד הרס אלהן דר״ג - אי שבר מלוה או שבר ברבה ופשים דבוה שבר ברבה מבבר׳ המזון בעובדי׳ דר׳ דהים ח׳ וסו׳ אלמה רמב״ם דבכיסוי ומילא סיב׳ ברבי׳ ומבוה מ״ם עיקר המיזב הוא אל מברבה ובור רמה בכך ס״ם טיון דבהוכה אמן גדול מהמגדך ובוטל מבר׳ וסו׳ אם כן הרי זה שקרם ומל לא הפסידו כלום אחרי מבל מקום יש לו אי׳ וסו׳ ולמה ימייב אלא בע״כ ל״ל דבשן עובד׳ דר״ג לא היה מבדו ביכול לעבות אמן ומין זה דומה בכלל דלא אייבי ברשיעי בת״ם הרס״ל אחר בכיון הברבה בבתת אלא ישמע מבדו אם סיחמו אלא מילבי שעשם מברבה לפי תוה׳ ובתת וכ״ב בס׳ תעד״ת ס״ם כיסוי הרס דהם דשבר ר״ת בתוכל תהום דמילה מדרך בקיל הם ובדבר בב בלהם בגמון דהיכא דאפשר עבדיבן לם בבשרם אבל בכיסוי הרס דרבן לבבר בבתת וכ״ב נפרים בי״ר ס״ם כ״ת:

בספר

תעד״ת ס״ם כ״ם אבאם דשבר ר״ת תבוה דה״ל לבבות אמן דהם מחרבן בס״ם ל״ד דברים א׳ וכן בס״ם תם׳ בוהם) דבב דה״ל לחייב ברה הסוף ובדין ליה לוס הכי ודתק הם ובהב דרש״י בפי׳ס״ם כ״ם מבר מרבש בלבות שבוהם מתרוים אמן לית ליה הא דר״ת דגדול בעונם אמן כו׳ ואין דבריו בבוהים ובמרבה אפי׳ לבב דא״ל לחייב בדים תובת הכי דהא אחרי׳ אתם דבב ס״ל בבמי תבה דאחר מ׳ אמבדך ומ׳ בעונם בתחת׳ אלא מחבדין לבדך יותר מן בעונם אלא אם דאמ׳ לבב יש לבונם אבר אחבדך אלא דבלינו מבדין לבדך אם אינו מ״ל בבונם אבר אחבדך ומ״ל אין אבבר אחבדך ומ״ל בבונם בבבר אלא אם אינו בבבר בבונם א

שפר ג סבנאי כו' עיין בתשו' רשב"ם סי' רל"ב :
שפה ג המזיק כו' ל'ארמב"ם ר"פ ז' מס' חובל המזיק תמון מבירו
מזיק אפינו כיכר סרי זם חיי' כיב'סרי סמתם מובלין סבורי'
על מבירו מו מרחם לו מירות מו ערב לו סמת יין כסף בתוך ייכו סמרי מסר
מלין סכל וכן כל כיוב'נזם סמין מם מסמיר ומסל'נוק מלס כו' עכ"ל ומרכת'
כללם המזי'ממון מבירו כו' וגם מרכת'
וכן כל כיוב'ם בזם מוכח רפסק כרב דע'
מבוקין (ריש יף כ"ב) דמי כסמוכל מס
מסמם לסרי' בזם"ם דרוקם מבי מלמם
ומו לם דמקבסם לם נמרינן וכ"כ ס'
מס' מס מת"ם הרמב' מס מת"כ מרכנך
מיב לסל' כרב דמר מבי בהבוקין
ומת"ם כמן וכן כל כיוב'ם בזם כו' מוכח
יותר דפסק כרב ורו"ק • מכל נריני
דגרמי לסרמב"ן ראיתי מכתב דקי"ל
מלכ'כמוכל בריני ומקבסם לם נמרינן
ולפי דבריו מינו מיב מלם בתמם
מרחם ומנסר ולם בדברים מחרים •
וכן ראיתי בתפסקי מבונו' לרב מפי
בל"ן דף י"ם ע"ב מסוכר דמקבס'נמרי'
נגן פוס דמת מרי"ף פוס ע'המוכל נבי
מעבס בם'מקרם וכים'ומיינו ר'נמליאל
ליתן י' זמו' וכן דמת מרמ"ם מם •
ברמם מעם ליבבי מרמב"ם דפס' כרב
מבוס דבב"ם בחולין ס"ם בבוסם (דף
מ' ע"ם) מוכח דקיימ' לן מבי דפריך
בתם מסמכם'ומיינו ס"כ כרב וכרמים'
בתוס'מם ומתי מרי' דלמם ס"ל בתמוכ
מם ומתי קי"ל כרב ס"ם • ומו' כ"ל מעם
לדבריו מבוס דומתי כרמ"ם דמם ומיינו
ר' נמליאל לתמי ליתן יוד זמו' קנסם
פוס וכמסיכם מ"ר מסנים מרי"ם ס"ם
מחוכל (וכ"כ בם"ב ע' המוכל דף ל"ר
ע"ם בבם ריש"ן מכרמ'מקב'פוס ומ"ם)
מלם מסחכר לי' כמרי"ף דדינם פוס
רמ"כ מחתי לם מבי בבוס מקו'מבוס'
ברבם מו מבוס מחבירו מחייב לסל'לו
י'זמו'ומו'מי ריב'פוס י'ומו'מבמלן מם
מבמת דקנסם פוס ומה מבבבם מרי"ף
בם רמ"כ מיכם ילוף רב בתם מיבים
מור ומילן הם מקבם'לם ילפינן לבם"ר
ל"ם מיבי ברב לבמבי'רם'ל בם'מבוקין
מקבם'ילפינן ומם כן המיב' מ"ר מתם
ס"ל דקבם' פוס וס"ל דלמבין מלב'קי"ל
בחמוכל בריני דמקבסם לם ילפינן כך
כ"ל לייבב דעת המיבם מ"ר מבבים
מרי"ם • ולכבורם תתים על מרי"ף בזם
ולבת הרמב"ם ברבם לומר דבבם ס"ל
בהמיבם מ"ר דר"ב קנסם פוס דקנים
ליב מבבם בבתבתי ומ"כ מוכח דקי"ל דמקבסם ילפינן דהם בפרק כיסוי הדם
(דף ע"ז ע"ם) נרסי' בם"ם בבם דמיינו ר"ב ליתן לו י' זמו' מבנים לבו מבר
מבוס מו מבר ברבם לתמי נבבם מינם לברבת מחזון כו' ומתי קתבים ליס הם
מבילו מוי מבר ברבם מקבסם לם ילפינן מלם ומבי מ"ל לבתחת רם"ם דמקבסם
ילפינן • ועיין מ"ם מור בדבת הרמב"ם ומחבר לעיל מי' מם"כ נבי מי מקרם
ובינם רם"ל דבר דר' נמליאל קנסם פוס ומקבסם ילפינן וכמ"ם בם • וכן מוכ'
דעת הבוסקים בבבתבתי לקמן מי' מם"ו ס"ם מ' דבבבי דדיני דגרמי קנסם פוס
ומקבסם ילפינן ומ"ם: ב מבינם בבבבבסיו • כלומ' מבסיבי' כדין מזיק
לקמן מי' מי"ם • ומם"ב מבינו מם מדרבנן דרבנן בבין דבוריתם תקון לבלם
מחיבב כ"ב הרמ"ם ריש ב"ק: ג לין קונמי' בבו מחריו • כתב הבמ"ם בי'
מע' עתר מבינם בדין וכ"ב מחבבר לעיל מי' ס"ם מ"ב מבמ"ב נחבור בחת
ובמ"ם בבי' מם"ם מ"ב עכ"ל ונין דבריו בבוכי'בעיני דהרמב"ם ומחבבר לקמן
מי' מם"ם בבבבו דבבור בחת בוכים מיובבין מבי' לם עתר בדין מיובו מבבם
בבתבתי מם דבבירם לבו דדינם דגרמי דינם בוס ולם קנסם ומי"ם מם דבבי'
ליס דדוק' בבמד בדין מיובו מבוס רם"ל דדינם דגרמי קנסם דרבנן ולם קנבו
בבו מחריו ומינו מייב מם"ב עתר בדין ומם כן בוס הדין בכם בעת'בדין
מייב וכן מוכח לבריס בחרר'ע'המוכל בבם מבר'מ מבן מי"ם מבבי'ברב לקמן
מיתן מם"ם ס"ב מבתב וז"ל ומין לדקדק כיון דחבלותי חבור קנסם בוס ניחם
בלדוים קנבו רבנן לבדים לם קנבו כדמ"ב'בם'מי מבבן וכן מחבתי מבבם
ר"ב"ם בחבו'ם מבו'מבבר ולם הבבי'מבחם'לבחבירו בדין בר מחת מחבו'
מבל מם בם מחבור בדין ובחבייב בחבייבו מבבבים ומו לם ירחי לבו מבבבים
ומלו' מחיר כ"ב בב"ל וכן בוס בחבו' מבבר"ם כ"ב ר"ם מי' חבב"ם בבי מבתב
דבדים לם קנבו בדמבר בם' מי מבבן ומבם בם' מי מבבן בחובר בבן (דף י"ב
ע"ם) בחבבחת ובדחבת ובחבבר מיובי ומ"ם מבחבר לעיל מי' ק"ם ס"ב מבל מם
מיובבו בבם לם קנבו בבו מבריו בייבו בבחבייבו יחר בל חם מבבבי'ובדבר'
מם בחב מם מבחבר בבים'מי מבחבייב חבבן בב"ר בעבור חלבינות ומת בוכם
מבינבים מלם ובחי בחב"ם • בן ב"ל • ומיין ח"ם מם בבי' ק"ח ס"ב: ד
ומם בים לו בו בוחבות • מיין בחב"ם ס"ב ר' ובבית הבים חם מבבבו חיובים
דעם סימן ד' לבבן ומיין חם מבחבתי בב"ך בי"ר מי' ר' ס"ב ס' מל זם:

שפו ג קיימ'לן בר'חבר דדבן דינם דגרמי בו'בבם רבתי מרחב"ן
מבבי'חבר בדיני דגרמי בבוב בדוב חדוחי בבם בחר'מלו ומתחלתי
לעבוח

מכחו ה"ז במזיק בירו והם תולדות של ארם אבל אם רק הרוק
והניח על הארץ ואח"כ נתקל בהם ארם פ ה"ז חייב משום בורו
שכל תקלה תולדות בור היא :
ב היה סכה בפטי'ויצא גץ מתחת הפטיש והזיק ה"ז חייב :
ג (פ) הבנאי שקבל עליו את הכותל לסותרו ושבר את
האבנים או הזיק חייב היה סותר מצר זה ונפל מצר אחר
פטור ואם מחמת המכה חייב :
ד ה החצב שחצב אבן ג ונתנו לסתת והזיק בו הסתת חייב
מסרה הסתת לחסר החמר חייב • מסרה החמר לכתף
הכתף חייב • מסרה הכתף לבנאי הבנאי חייב מסרה הבנאי
למסרר המסררו על שורת הבנין המסר'חייב ואם אחר שסררו
על שורת הבנין נפל והזי' אם הם קבלני' וכלם שותפי'במלאכ'
כלם חייבים ואם הם שכירי יום האחרון חייב וכלם פטורים :

שפה דין היזק שאינו ניכר כגון מנסך יינו של חברו ובו' סעיפים :

א (פ) המזיק את חבירו היזק שאינו ניכר כגון שעירב יין
נסך ביינו מן התורה הוא פטו' אבל חכמים קנסוהו לשלם
נזק שלם פ (ב) מהיפה שבנכסיו כדין כל המזיק לפיכך אם
מת המזיק קורם שישלם ב (ג) אין קונסין בנו אחריו לשלם
וכן אם היה שוגג או אנוס פטור שלא קנסו אלא מזיד :
ב המנסך יין חבירו לעבודת אלילים לא נאסר ג שאין ארם
אוסר דבר שאינו שלו ד (ה) ואם היה לו בו שותפות
ה או שהיה מוסר או שהתרו בו וקבל ההתראה שהרי הוא
מומר ה"ז אוסר היין וחייב לשלם אע"פ שהוא מתחייב בנפשו

שפו הילוק שבין גרם בנזקין לדינא דגרמי והזורק כלי מראש הגג ובו' דרים

א ג (פ) קיימא לן כרבי סאיר
דראין

ע"ם : ד
כי"ד סימן ד' מם מבואר דבמתם מבירו בבתם מבירו לע"ז ודע"כ מחרינן
לבעוריה קמבוון וכהיה לו סותפית עם מבירו בבבבה' כתב מם
הטור דלהרמב"ם מסור וכמ"ם כאן ביין ומדעת הרמ"ם הוא דחינו
כאסר וכאן מתם הטור וכתב דבאסר ובראה לחלק דמלבי כאן ביין
דרחו ופומר לחלוק והיה לו ליטול ואח"כ ס"ל לבע' מבירו בחמרו
מבבבו ולכך לא חמרי' דלבעוריה קמבוון מבמ"ב בבחיבת בבחם
לע"ן דה"ל לחלקה בחיב ומ"ם בדרישם מיד יבוב בבינן אחר :
ה אם מסיה מומר כו' דבבבי מבתחת היה דעתו לנסך ביון מבו'
מומר אם מבתרו כו' :

שפן ג קי"ל כר"מ דדאין דינא דגרמי לפיכך הדוחף
מבבא של מבירו כו' עד וי"ל דזה מקרי גרמ'
בבינקין ומבחר וכן בדוחף מבבא בו בהיות מבלבת דגרמא ודגרמי
מובא ורבוות' בחה בתלמוד ובבוחבקי' ובבבי' מחבר ודברי מ
מור"ם בבבתובי' עליו קבריס ומבתומי' בחה ואין מבסיקין לחבייני'
לעחוד על דבריהן • ובבי לעחוד חחבית דבריהן • ולידע
בחחי פלינו ומחולקי' בחה המחבר ובי"ל מבבינ מור"ם הובבבתי
לבבתיק לבינו בקיבור מקור בדברי' בללו מבגמרא ומ"ם הרמב'
ובבב"ם פלינו • ובוח דבפרק הנוזל פלים (דף נ"ח) אימתא מם ר'
מימרחות בולם בבם רבב • בם' דבזורק מבבבא של מבירו לים
הנדול פטור בו' • בבבייב דבבף (פ' פוחת לורתה (מבבבא של
מבירו פטור בו' • בבליבי' דבלורם לוון פרחתו של מבירו פטור בו'
הרבבי' בבור בטרו' של מבירו פטור בו' ומבוק הגמב' מם ל' לחתר
רב דימי בם דרבב (לחתר בבורף בטרות

שפר ג בדי זה חייב מבום בורו כ"מ לפטור בו בלים
בבבבבו דבבירם זבו מיתתן ובבור בחיב
ובבל בחם בור לו בחבור ודרבינן בור ולא לדם (פ' לחם חת לדם
מם בטור לבל לם הוזק בו בחדם חייב) ובחבור ולא בלים ובמ"ם
לבחן בבי' ת"י: ב בבוגב
בבוגב לבן פ' בבלבו מן בבר:
ג ס"ג ובתנו לבתת פ' לחומן
לבלבו ולרבבו ס"ב' ראוי לבבבו
בבותל ובבגתר בבוחו • מן הדר'
לחבירו ליד הבתר לבוליבו לחבו'
בבבין ובחת'מבירו לבבתף ובוחלו
בל הבוחה וחותו בתף בבבבלו
בל הבוחה מדרבו לחבירו ליד
הבוחן בבות' בל הבבין והבוחן
הבבלי מבירו לבוחל הבוגב ג
ומבדרו בבותל ובלחת' דחם בבב'
הבבן בבודו ביד ג' מבן בו'לבדו
חייב חם ע"ג דבולן בבלבים בן
בחלב' זו מבח"ב לם חבר בבב'
בדרו ובביחו בל הבבין חיר ס"ב'
בבבל ובזיק דבזב לחורי' חם בם
בולם בבלבים בבולן ביבד
מבלחין בבזוק ובדחבזיק :
שפה ג מבים'בבבבבין
בדין בל הבוזק
דבבוזק בתיב מיבב מבבבו לבבבו ובלבן בבי' חבבר דבבבבו
ובלבן בבי' חבבר בבבבבו בבבבבו בבבבבו בבבבבו בבבבבו
דוק' בבבב לבלם לו בבבבבבות לבבבבב

הלכות כלאים וכיון דקפדי על דבריו אף בדבר כי רמיתי עיקר יסודו מסודר
ארוכה דברתי דאוריתא הוא ומתמת זה הוא מוכרח להלק בהילוקי לינו בקפד
דיני דברתי ואינו מקרא גרחא כדי שלא יסתרו אמ"ר ועל כן מוכרח להפריך
הוא מהם לפי מה שכ"ל עיקר דדיני דברתי אינו אלא קנסא דרבנן אין נורך
להלק בסוס הולקים רק כמ"ם פתר פוסקים מחלקים קנסו בדבר שהים נראה
לסס הוא ודיל וכי תאי בוכא ואין לדחות גזרות חכמים זו לזו על כן חזרתי
לאחורי הלכות חתרו הכ"ל ומס כל זה שחזרתי לכניס דברי הרחב"ן בדיינין
הפוסקים לאותן זה: ובכם מתחלה אנחר מדיני דברתי אינו אלא קנסא מדרבנן -
הוא נאמרת מסור ומחמת כתבו דדיני דברתי מיד תדיבה ולא מסוס קנסא וכ"כ
הגאונים ואינו מסוס דדיבה דברתי מיד תדיבה ולא מסוס קנסא וכ"כ
אסור שם לבריה וסוס הרכבי בעל התרומות סתר כ"ם אלא ר' וכתב שכן דעת
הרמב"ן והרמב"ם ר"ם ומכיחם ר"ם: ולא הביאו בכ"י בי"ם שם סוס אלא
ומ"ל שקבו שם בפסיקו לכתוב ריש למו ירושין ונאמת בתו"ע לא יסבור סוף דף
ע"ב שקבו בשם הרבה"ם דדיני דברתי הוי מסוס קנסא בחמוכה בירושלמי כו'
(וסוס הי"ם שכתב הרב לקמן ס"ם זה בסב"ם ס"ק כ"ר וכר"ת שם ס"ם) וכן
הוא בתרבי ס' הגאון קמא וכן דעת הסמ"ג דף קח"ם ע"א (ולא"ם שם
בתחוה ר' כתב הסמ"ג בני מסור בהרמב"ם בירושלמי ירושין ואין לומר דשניהם
לים הסור ברא סבי ודינא הוא דבא מחרינן בס"ם ס"ם הכוכם אלינא דחלק
דלא הלין דינא דברתי לא תיבבי לך דחסורות בתי לא דייבינן ומ"ם לקמן
דרו"ם) והסגורה פרק לא יסבור ותסובות מרי' לספר בוזקין מיתן ר' וכן
הוא תמו' ר"ר ריקר בן ר"ר שמואל אלנו ז"ל בתשובות הרא"ם ריש כלל ס"ם
דחסור קנסא הוא וכדמתמ בירושלמי דכלאים ולא קנסו בנו אחריו ע"ם
וכן כתב בשלטי גבורים פרק הפרה סוף דף כ"ג וע' הכוכם דף כ"ח ב' ופרק
הגזל קמא סוף דף ל"ם בשם ריא"ז וכן כתב התוספות ע' הפרה דף כ"ר ש"ם
בשם ר"י ובפרק הרוגם סוף דף ס"ב וכן בסוף דף מ"ם בשם ריבב"ם וכן בפרק
אלו נערות דף ל"ר סוף ע"ם דדיני דברתי אינו אלא מדרבנן וכן הוא בפסקי
הוא: פרק אלו נערות דדיני דברתי אחילו לר' אחיר אינו אלא מדרבנן וע"ם
וכן כתב עוד בתרוכי פרק הגזל כתרא תשובות ר"ר אביגדור נאריכות ע"ם
שכתב בפסיקות דדיבה דברתי אף לר' אחיר אינו אלא קנס מדרבנן ע"ם וכן
הוכיח בכתבי יוסף ריש בבא קמא שכתב ר"ל והשור ומעבל מי אחנו כיקרן
ביכסו לאלא תחיבב ודוקא בתחיר אבל בשונג עשורין כדאיתא בערך הביקרן
עכ"ל - וגם בתרומת הדשן מי"ז וסי"ז ומשמע לים בשם ע"ם וגם בתשו'
הרשב"ן לא אחר מ' סוף מי' קן"ג דף קל"ח ע"ג הבאתי שכתב דאף אבבא
דסרמב"ן כתב דדיני דברתי אחרו ולא קנסא אבל הקוים יכול אחוקה לחר
קיים לי בכתי דבגירא ליה דדיבה דברתי הוי קנסא וע"ם אמתא מדבריו
דהסוברים קנסא הם חיבוים וגרגה מדבריו שם אלא דאם כל הבן פוסקים
שבתבתי דרבים ביבסו ובבריהם כ"ל עיקר ובתו שבתר (עיין בתשו' חמאת
בנימין מי' כ"ם) וכן אוא דעת הר"ם שבביא הרב בבב"ם לקמן סימן שם"ם
סעי' כ' דוקא שבתר בדין כו' ואוא דעת הסר"ם שכתב שאתא שכן פסק דיבבא"ם
בכ"ל וכדאיתא בתרבי ס' הגאון ובתשו' הסר"ם מרוסבורג רבים פרגא
מי' תקכ"ם ע"ם עוד איתא בתשו' הסר"ם ר"ע סי' מ"ם פסקא הו' הרב בכל
דיני דברתי אינו אלא קנסא לבנו ע"ם ונם מהרי"ל בתשו' סי' ב' נבי
תשרת ר' רוא ור' יפי כתב בפסיקות אבל הסור תדיבה דברתי הוא ותשוב
קנסא בתשוקת דיבבא ע"ם הירושלמי כו' וכן הסרי"ן בתשו' סי' כ"ם כתב
בעבסו' ובירון רבא דתחי בינן הסור לבלם לא הוי אלא הסס'קנס ולא תדיבה
הר"ם הסר"ת בתשובה כו' קנסא אל הר"ב דלקמן מי' סע"ת ס"ב הביא דעת
הרוקח שבתר בדין ולעיל בסי"ם סעיף ל"ב בתם בסיור ובתחבר - וכן
בעל ה"ם: ותוס הרמב"ן בדיני דברתי אלו כתב דדיבה דברתי חייב
מדיבה אלא תוס קנסא ובתוחל ובתרוף הסר וכן בכל דיני דברתי ותת חייב
דבבא: וכן אם אלו בשונג חייב וכתב הירושלמי אבבר אלא דאין דינא
דבבא הוא ס"ב אמריות ואחרו בתחר הסרב"ן ע' הגאון בבא קמא סי' כ"ו - וכ"ל
הגות כל הראיות הרמב"ן והסרב"ל שם מתחיבת הכרס שבתרבה בסין כוחתו
לסיבבו' לבבר"ר לינם הראיה כבר כתב הרמב"ן שם דקבוא מחרבא דיבר
ובא"ם מכל דרבי הבוחל ובריך לחבר ובא"ם סוי פוסא ומזיק הוא הוא"כ
ס"ם מכל כיון אלא נדרה פוסא ומזיק הוא - וכ"ל בתי"ם הרמב"ן שם בדיני
דברתי אלו דרף קי"ב ע"ם דבר אלתא מיתאמרה בס"ם ע' הגאון בבבא
קי"ו) נבי אל"ל רב הונא בר חייא דינא או בבבא אל"ל אתחי' הוא אם מחמת
הגזל חייב לבתיר לו הרם אחר - וגרגה דלבתא הפוסקים דדיבה דברתי
דינא הוא ס"ל דאם לאחר לים אתחי' הוא כו' פשים לים דדיבה הוא ולכן גרגה
מדברי הרמב"ם ר"ע מ' מה' מוכל נבי הסור וכ"כ הרב הר' שם בשם ס"ם פרק
הגזל בתרא מחמת דדיבה הוא הסור ולא בבבא ולא בבבא הוא כ"כ רבינו הלי
דברי רב הלי בשערי שבועות דף י"ם ע"ב) והרשב"ן והרשב"א בבבא ר"א
בר נתן בע' הגזל דלי בבבא דדיבה הוא ס"ם בתרשב"ן דף ק"ם ע"א - והפוסקים
דסברי דקנסא הוא ס"ל כתב"ם הרמב"ן בדיני דברתי אלו דף קי"ב ע"א וה"ל
ובפסר דתחתי"לא פשים לים כלום לאחר מובדין מחתי' הוא אל"ל ולכן גרגה
דבבא פשים לים מתחתי' ולא מתחתי' בוא בבבא הוא ועוד דירושלמי
ע' הגזל בתרא בבבא לבריה אבא מתחתי' אחר ר' יוחנן ואלא אחרו אין
בקרקע בגזלו ולא אחרו חייב לבתיר לו הרם בבבא אבבא ס"ב ולכן מחמת
בתי הראשוני' הוא לבחר דבקיא ל"ל אלא בבבא לך חייב אי דינא ואם לא דינא
אבא איתא דשים לים הל"ל אלא בבבא לך חייב אי דינא ואם לא דינא - -
ע"ם הרמב"ן שם בדיני דברתי הלכן קי"ל דחבבבא לא אלינן הלכך ב"ב דינא
הוא אינו חובת לפ"ר ובבבא הראשי' הביקרת אלו שכתב שם בקי"ל בשחוט
ב' דיני ובחוחל ל"ל בפ' הביקרן דחבבבא לא אלינן בבי חבבא
כי' ס"ם ולפ"ר הבחם לא חובת חייב הבא מחמת חבבי הרמב"ם ר"ע ז' חמ'
חייב לדבבא כרב וכ"ם הרב הר' שם לבריה בבבא ובכר כתבתי לעיל
מי' ס"ם שבתים בבוכים לוח ס"ם - גם מ"ם הרמב"ן שם וסוביין אחי בבבא
הביקרת ז' בתים ראחוחל דבבבא בבבא דף כ"ם ס"ב בחר הן בבבא הבבבא אחר
סבר מחלוקת ר' אחמן ורבבן אחר אחיר אחן דאחן דינא דברתי אחני בים
דאי סברא אחליא ואם אתא דדינא דברתי אדאוריתא הא הביקרא אחליב
הס"ם דאף רבי אחמן דבבר דבר הגור' לאחמן כאחמן ואי אדאוריתא חוזה

בבבר אחן ביקרו אחמן

ראיבא לדאחיי אבי אבל אבבר דבבבא ס"ל ואבבבא אחרינן - ועוד דאם
ר' הוא דבריך אחם אבי ואלאם ר' אלא מזר כאחוחל ס"ל ואחן קי"ל כדבר אבא
דאחחא דם"ם אחמא דם"ל כותים וכא"ם לעיל אי' אם"ם ועוד דאם"ם
לאיבר ולבבאיך וכ"כ הרב אם' לבריא"ר ע' אם אוכל אלאם אבי לדאחא
הרמב"ם בבבדים ואבבבא אלא לא בבבבא אחם אבי לא בבבבא ובבבן אבי אבא
אחמא ואבירינו אלא לא אחר ואבבבא כאוחו בא"ם אבי"ל ועוד כדאם הבבבא
לבבבא אבבבא ר"ל אבי אבי אבא לא בבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא
ולאחר ע"כ אלא אחוחל אבבבא לא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא
לאחר וז"ל לא"ר בבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא
דאלא אבבבא ראין אחבבין לבבבא אלא לבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא
אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא אבבבא א

ממון דעכור ס"כ מכא ליס לאמיתר דמאן דדאין דינא דגרמי מימייב כסאר
דילמא ס"ל כר' מתעון ורוקא לומר דאמיתר אליג אמקלא וסריא דלמיל ועוד
דא"כ לא אל"ל אחר אמיתר אלא אל"ל אמיתר אחר ועוד דא"כ אל"ל לאמאן
דדאין דינא דגרמי אל"ל נקטור אחר אמיתר מאן דאמר דגר הגורס לאמון
כתמון דמי מנכי ליס דמי סטרא תעליא אלא ודאי דכל אקלא וסריא דמעיקרא
מוי מדינא דאוריימא ועקאחר אמיתר
מילתא אחריתי דלמאן דדאין דינא
דגרמי מקנסא דרבנן מנכי ליס דמי
סטרא תעליא דעכיסא דיס לקנוס אפי
בסורף אסר מתוסר ומתיתת הכרס
אנפרגס : ועוד כ"ל דאיים מהא
דאמרינן בחרוכה (פרק דף ע"ב) ונפרק אלו נבלות (דף ל"ד סוף ע"א) נכי
הא דתנייא ר' אליעזר ר' יוס' בנתנא סור מכסקל אמאי איסורי אכלס ליסו אחר
רבא ר' אליעזר אכר לא כר' אחמון ואחר דגר הגורס לתמון דמתון דמי כו' וכאמנו
התוספות אם תיתא דילמא ר' אליעזר לאחמיר דאמרין דינא דגרמי דא"ב דאמרי'
דגר הגורס לתמון דהא אחר אמנוול קתא דאמר' ר' אחמון מורס אסר אמין
עיקרו אמון וי"ל דליכא נמי אסרא איכא דא"כ לא אתייב ר' אליעזר אלא
בסורף אסר וכא"נ אראמר לכל הטולם אבל אור הנסקל וקרסים אינו ראוי אלא
ליס איסור כו ויס אערסים דר' אליעזר לא אתייב אלא קרן אבל לא אתמינן ליס
דאתייב כאל וניב"א אערס דבדינא דגרמי לא אתייב ר' אליעזר אלא אדרבנן
כדאחוכם בסוף אכונס אכ"ל וקאס לי אל אני אתירוכים אראמיכים דא"כ איאך
קאחר נא' אנוול קתא אאנו לאחלוקת ר' אחמון ורבנן אל"ל נמי איכא דא"כ
לא אליני רבנן אחא אלא אקרסים או ליכנין אטלומי כאל אבל אאסר אראוי
לנבות לכל אבולה אוזדו רבנן אחיוב לאל' אקרן חיות ודוחק לומר דרבא אליג
לכל אן אקלא וסריא דרב דיאי דר אינא דרבא אראמר דרבנן אקנסו אחקוס
ונאור קאס לי אל אירוץ אראסון דאס בכך אסינו ראוי אלא לוס אוץ אוץ גרס לו
אוץ ואס לו לוס אלא אוס אוס ראוי לאסר אה אולם • ועוד קאס לי אובא אל
אירוץ אסני אאס רבא אחר אערס אנול קתא אסורף אחן נאנו לאחלוק' ר"ס
ודבנן כו' אלתא דאין אילוק אין כאל לקרן ואיאן כאחר דרבא אליג אדבנס
אסיס רבו ואס איתא דאליג אליס א"ל לאאלוגי אליס בדוכתא אחר רבא
לאחלוקים וא"ל לאתקופי ולאיתר אר כאן לא אליני רבנן אחא אלא בכאל אבל
לאאסורי אקרן אי אתקא לו אבל לאי אירוץ אריבב"א דדינא דגרמא אינו
אלא אדרבנן אחי אכל אסיר ראכל אקלא וסריא אעיקרא נאנוול קתא לא
אוי אלא אי אייב אדאוריימא ונאחר אני אתיק אמיתר דלר' אליעזר דדאין דינא
דגרמי אדרבנן מנכי ליס דמי סטרא תעליא אדרבנן • כן נ"ל :

ובהכי ניחא אם אסקאו אתוסאות בכאס אקוחות דינא דגרמי אאדרי
ואוכרו ליכנס בכאס דוחקים ובאילוקים ודקדוקים אאינס
אוכרים בא"ם אבל לאאי דאחאר ריבב"א דדינא דגרמי דרבנן אקנסו באקוס
אסיס נראס לסס לקנוס כגון בדבר דאכיס ובא"נ אחי אכל אסיר ואפ"ב ליכנס
באילוקים אאריס וכן אוא באראיכי ' אנוול אר"י באנס ברוב אאילוקים וכן
כתב בסאי"נ רף קמ"ח ע"ב אלאי' ריבב"א אתייאבות כל אסלכות וא"כ בתאונת
אייאוני לאסר בזיקין אי' ר' אר"י באנס ברוב אאילוקים ונס כאס אקוחות
אינס אתייאבות לאי דבריו לכן נראס לריבב"א דדינא דגרמי אוא אטוס קנס
ובן אוב לירוזלאמי לכן י"ל אכל אזיק אאכוי ורגיל אקנסו אכמי' ובכך אתי' אבנ'
כל אסלכות כו' עכ"ל וא"ם : וכ"ל עוד ראייס לוס אסא דקאחר בא' אנוול
קתא באחר כל אני אאאקתא דרבס ובאחר אלי דקאחר אתא דאחר רבס
אסורף אחן באנו לאחלוקת ר"ס ורבנן כו' אחר אמיתר אלן דדאין דינא
דגרמי אנני ליס דמי אסרא אכו' ואאלי אביק אאיתר אחן ובקס אסרא לאור
אכ"ל באני אנני ליס דמי אכאן אעליא או אכ"ל אנני ליס דמי אעליא ולאאה בקס
אסרא דוקא אלא בראס דוקא אסאר קאחר אסיס דבכיס אבל נוול אחן ואוכר
אליו אפסא לא אכיאס ונס אין דאוי לקוכאו אאני אדרב' בארייאתו גרס
בטלוחין לבנוול ואפאר לבנוול • ובניחא אאי לאאוקים דא"ל דאדלא קאחר
אאיתר אלא בסורף אסר אשאת דלא אליג אראס בזרק אסבא ובסף אטבא
בגדורס אין ערתו ואסכיס אאר"ל לרבריאס בזה כא"ם לקאן ס"ק ז' רק
אאוכרו לדאוק א"ם לא אליג אאיתר בנא ודבריאס אנואנאים בזה כאאר
ירלס אאאיין ואור קאס דא"ל לאאיתר לדאוקי אכוי אלוקי' אכס אאתי לא דייניכן
אבבך דלאיל דינא דגרמי אבל לאה אכתאתי אאי אאיר דאאיתר קאחר דאאן
דדאין דינא דגרמי וקיים בדבר אדנאל אנני ליס דמי אסרא אעליא דאכיא
הוא וא"כ אתילא בבנך אלאיל דלא אכיאא דאא כזורק אבבא ליס אבנוול
ובלוליס דוקא ודוקא דאדיי אדוויי ואף אסבא אל אכיראו דוק' בקור בבא ואראיס
ולא אאריס ובורס אין ערתו דכולאי אוורים לאו לאזאה קיימי ובכלאתא אתא
בסוגיא א"כ כולאי אלתא דלא אכיאי ליאנו ולא אייב לאקבאיס • כל זה כ"ל
ברור • ואפאר דלאאיתר לא בריאא ליס דקנסא הוא אלא אפוקי אאבקא ליס
דדוחק לומר דבריאא ליס כיון דבא' אנוול בתרא נאי רב הונא בר אייא אדב
באחן ולא א"ל אסא אלא בראס לומר דגס לאאיתר אאבקא ליס ולאחר בפרק
אנוול קתא דלאאן דדאין דינא דגרמי אאאיתר אאנו קנסא אנני ליס דמי
אעליא ובא"ם אבונס אאחר דלאאן דדאין דינא דגרמי אאנו קנסא אנני ליס דמי
אאו אקנס אנוול באאסור ובו"ק : ב דדאין דינא דגרמי איין בחאו' אחר"מ
אלאיך אי' ק"ב באריכות איין בחאו' אחרא"ם אי' ק"ם ובל"ב ות"ם •
ובין בחאו' אחרי"ם אי' כ"ם ובא"ם ובחאו' אר"ב אי' ד"ח ו"ח : ג דינא
דגרמי כתב בבא"ם אאר כ"ם א"ו דגורס דגורס אאור ואראחרי' באבונות אכל
אוזיס בחיי אוסס כו' אלבך אאו"ל אבבבס ביר אא"ו (אייבו באאחר לאס
אלבנה דוקא כדלקאן אי' אי"ם אי"ו ע"ם) ואראה אאבות אאור אכ"ל •
ואראה"ן בדיני דגרמי אלו דף קי"ב ע"ר אולק ע"ו ובחן ו"ל ובן אני אאחר
אגנוס לבדוק אאבות אל אבינו אייב ולבא לראוייס כלל לאאיי דאאריכן
באבונות אכל אוזיס בחיי אוסס כו' ראאחס לא אייבא אאוזס אבוסס אלא אל
אבונות אאבות אאחיינת אאון אן גוראות אבל גורס הגורס כאיבת דבר' אוא
ואחוכא ליבא אאי' בבונס אבות בגאור ואי אראחא אבל אינס אבינים אלו ואראן אייב
אאו' כלאיס אכ"ל ובראחא דלאי אא אבסטלאי לאיל דאיב' דגרמי אינו אלא קנסא
דדבנן יס לאאור גורס הגורס ובו"ק : ד דגרמי • איין בבא"ם אאאריך בזה
ובחב

מאן דאמר דגר הגורס לאמון דמי כדאמר ר"ם ורבנן הוא ולר"ם דאמר דגר הגורס
לאמון כאמון הוא אאייב כו' אאקיק ליס רב הונא אימר דאאחיית
דגר הגורס לאמון כאמון דמי כדגר אייקרו אמון כגון הגנוב
אאן לאני אסא ונא אאר ואראו לאאר אאסא (דאו הוא קיים היס
אומר הגנאן לאגנוב הרי אלך
לאניך ואבכאין אאראו זה ברוך
לאאזיר לאגנוב דמי אאחן) כדב'
אגל אאין עיקרו אאמון (כגון זה
אאורף אאראו דאמונס לאו אאמון
היס מי אאריגן אאר אאיתי' אאלן דדאין דינא דגרמי (ר"מ כאגנוב
בתרא) אנכיא היא דמי אאראו אאעליא כו' ואאלן דלא דאין דינא
דגרמי אנכיא היא דמי כיירא בבלאתא הוא עובדא וכאי' ראראש
לרב אאי (אאראש אא"ם בילדותו) ואנכיא מיניס דמי אאאאר אכ"ל
הנחרא בקיצור ואראמ"ם נא"ו דאוכל דין ו' כתב ו"ל כל הגורס
לאזיק אאמון אכירו אייב כו' כיצד אאורק כלי אראאק אנגב ע"ג כריס
ונא אא"כ ואלקן כו' וכן אאורף אא"ם כו' וכן אאוכר אא"ם וקזר
ואקלו כו' וכן אדוקף אאבבא ליס כו' וכן אגורס אאון אפרה כו' וכן
אאאביר לורת אאאבבא כו' וכתוב על זה אא"מ ו"ל דבני תלתא
דוקף אאבבא ולורס אאון פרה וכן אאאביר לורת אאבבא כו' אלאאן
אאור אאגנוב ולורס אאון אלא אלא בקרבים או ליכנין אטלומי כאל
אאור דלדידן בכולהו אייב וכן דבת ר"ם והלכות ויתר כפוסקי' ו"ל
אכ"ל הא"מ • נאאאת אכל זה אראמ"ם ואאר אפוסקי' לכאת' הא"מ
אאאאס דאאייבי בכל אבי אבאאיהו אאוס דאאקבי לכל אבי לדינא
דגרמי דאאייס בבו ר"מ • ונראה דס"ל דאאימר דאת' אאסורף
אטרות דאאן דדאין דינא דגרמי אנני ליס דמי אטרא אעליא
וכ"ל לרכות' אאר' אאסורף אטרו דאא"פ דאאאר לאו אאאוב' הוא
אאקלא ועד אוסו אא"ם אאייב ליס לר"מ דדאין דינא דגרמי ק"ו
לאיך אכ"ל (אאא"כ לאאת ר' ואראמ"ם אאכאוב באאוך דאליבייאו
אאיאר דוקא אאר אאיתרא דאאורף אאר ולא אאיך ואאבבאר
אאור ואאאיר' אאכאוב באאוך) ולדידהו אין אילוק כלל בין דיב'
דגרמי לגראא אכיזקין ולא אבבבר בגראא בבאה אקוחות דאטרי
בגראא אל דבבבו אוניו' אולי אליב' דרבבן דאליני אס ר"מ ואטרי
בדיני דגרמי כראיתא כא אנוול בתרא אבל לר"מ ואאוסקי' כוותי'
בכולהו אאייבין וא"ם אאאיל דראמ"ם אאל ו"ל כל הגור' לאזי
אאון אכירו אייב ס"מ דכיל לו ואאייב בכולהו וכ"כ הכ"ם
אאבי אאיראו' דרבה אל ו"ל ואטאת דרבה בכל הני אדא הוא
דאאי' דינא דגרמי לית ליה ובל הני דיב' דגרמי כיבו ולית הלבתא
כוותיה אלא בדבאי' ראראש כדאוב' באאקבא אב"ל כ' ואא"ם בבי
אאאיל באאבבר ובתב ז"ל קי"ל כר"מ דדאין דינא דגרמי לפיבך
הדוקאאבבא כו' ובן הפוא' כו' א"מ דא"ל דבל הבי אאאי' ראראמ"ם
אאוס דקי"ל כר"מ ואיבה נלאד דא"ל דראמ"ם אאייב בבי אאאי' ראראמ"ם
כל הגראות אלא דנקא באאבבר הבי אאוס דאין אימראו' דרבה
תבוסי' ואו' בבגנוב בב"ל ונס בהוא דוורק כלי' אבנג כו' אימרא
דרבה הוא בא"ם כי' אראגל ע"ם ודלא כ"ב ע"ם אבריס דבריו אבן *
שי' דראמ"ם בת אראמ"ם אאי' ראראמ"ם בבבי אאו' דבבי דגרמי ביבו
ובגראא אכיזקין כ"ם אודו דאטרו' ו"ל ואור"ם דבתב עליו די"ל זה
איקרי גראא אכיזקין ובטו' כ"כ שי' דבים ר"י ואראמ"ם ובטו' ו"ל
אטו' (דבת' אדברי ראראמ"ם בל') ור"י פי' כיון דק"ל דגראא' אכיזקין
אטו' ונס קי"ל בת"ד דדן דיב' דגרמי גריבי' לאלק ביניהן כו' (ובת'
בתה פראש' אבגראא' אבן לאיוב ובתה לאטו' ע"ם ואתאב' ואור"ם
קנרו בהו ולבבוס בת') וכ"כ מ"ה אראמ"ם ו"ל אכ"ל ודבדי אראמ"ם
בזה אתה בא"ם לא יפאור (בדף קנ"ה אט"ב בדבוס נדוד) ונס בפרק
אנוול קתא אכ"כ אאני אימראו' דראבה הא"ל ובתב אא ו"ל ופת' ים
נ"אלוקים באתבד אאון אכירו בגראא' אבאר בדבר הגורס לאאון
אבאלקו כו' ראבן ור"ם ואלבה בראבן דלאו בחאון דאי • ואאני הוא
גראא' אכיזקין ואטו' לב"ם דבא' לא יפאו' אראיקיבאסול' אאבבו'
פרי' והא גראא' אכיזקין הוא כו' • ואאיני הוא גראא' אכיזקין דאליני
בהו ר"מ וראבן כו' ואאיק ובתב דהטעם דאאייבי בדיבי דגראא'
ואטרי בדיבי דגראא' אכיזקין ו"ל איב' דהוא בבלאו אוביבי' לאאון
אכירו ובדי איזק' הוא הנבר' דיבי דגראא' אבן אורף אטר לו אזקל
הוא בבלאו אזי' אאון אכירו ובן אראה דיבר לאולאבי דבא' אלאות
לו אאו' אוב אזיקו ובן דאאני לאוויי אטרא' לבתי אאון אכירו ובדי
איזקא בלו הוא בתבו ובתא אבזר לו אאטר ואין לך אטטא בדולאוב ובן
(בבלאיס) בתיאם ולא בדרה כיון דאאטרב אלו בבל אכירו ובתיאם
הוא בבוסה אטטא בבל אכירו ובן דן לת בדין ואאייב ליתן לת
הוכאי ואוטר בבייב ואלו ליתן בבבילה ובטרי' לבלבי'

אל אכירו כו') אאלוקת ר"ם ורבנן הוא ולר"ם דאמר דבר הגורס
לאאון כאאון הוא אאייב כו' אאקיק ליס רב הונא אימר דאאחיית
דבר הגורס לאאון כאאון דמי בדבר אביקרו אאון לאני אסא ונא אאר
ואראו לאאר אאסא (דאו הוא קיים היס
אומר הגנאן לאגנוב הרי אלך
לאניך ואבכאין אאראו זה ברוך
לאאזיר לאגנוב דמי אאחן) כדב'
אגל אאין עיקרו אאמון (כגון זה
אאורף אאראו דאמונס לאו אאמון
היס מי אאריגן אאר אאיתי' אאלן דדאין דינא דגרמי (ר"מ כאגנוב
בתרא) אנכיא היא דמי אאראו אאעליא כו' ואאלן דלא דאין דינא
דגרמי אנכיא היא דמי כיירא בבלאתא הוא עובדא וכאי' ראראש
לרב אאי (אאראש אא"ם בילדותו) ואנכיא מיניס דמי אאאאר אכ"ל
הנחרא בקיצור ואראמ"ם נא"ו דאוכל דין ו' כתב ו"ל כל הגורס
לאזיק אאמון אכירו אייב כו' כיצד אאורק כלי אראאק אנגב ע"ג כריס
ונא אא"כ ואלקן כו' וכן אאורף אא"ם כו' וכן אאוכר אא"ם וקזר
ואקלו כו' וכן אדוקף אאבבא ליס כו' וכן אגורס אאון אפרה כו' וכן
אאאביר לורת אאבבא כו' ובתב על זה אא"מ ו"ל דבני תלתא
דוקף אאבבא ולורס אאון פרה וכן אאאביר לורת אאבבא כו' אלאאן
אאור אאגנוב ולורס אאון אלא אלא בקרבים או ליכנין אטלומי כאל
אאור דלדידן בכולהו אייב וכן דבת ר"ם והלכות ויתר כפוסקי' ו"ל
אכ"ל הא"מ • נאאאת אכל זה אראמ"ם ואאר אפוסקי' לכאת' הא"מ
אאאאס דאאייבי בכל אבי אבאאיהו אאוס דאאקבי לכל אבי לדינא
דגרמי דאאייס בבו ר"מ • ונראה דס"ל דאאימר דאת' אאסורף
אטרות דאאן דדאין דינא דגרמי אנני ליס דמי אטרא אעליא
וכ"ל לרכות' אאר' אאסורף אטרו דאא"פ דאאאר לאו אאאוב' הוא
אאקלא ועד אוסו אא"ם אאייב ליס לר"מ דדאין דינא דגרמי ק"ו
לאיך אכ"ל (אאא"כ לאאת ר' ואראמ"ם אאכאוב באאוך דאליבייאו
אאיאר דוקא אאר אאיתרא דאאורף אאר ולא אאיך ואאבבאר
אאור ואאאיר' אאכאוב באאוך) ולדידהו אין אילוק כלל בין דיב'
דגרמי לגראא אכיזקין ולא אבבבר בגראא בבאה אקוחות דאטרי
בגראא אל דבבבו אוניו' אולי אליב' דרבבן דאליני אס ר"מ ואטרי
בדיבי דגראא' אכיזקין ולא אבבבר בגראא בבאה אקוחות דאטרי
בגראא אל דבבבו אוניו' אולי אליב' דרבבן דאליני אס ר"מ ואטרי
בדיבי דגראא' אכיזקין ו"ל איב' דהוא בבלאו אוביבי' לאאון
אכירו ובדי איזק' הוא הנבר' דיבי דגראא' אבן אורף אטר לו אזקל
הוא בבלאו אזי' אאון אכירו ובן אראה דיבר לאולאבי דבא' אלאות
לו אאו' אוב אזיקו ובן דאאני לאוויי אטרא' לבתי אאון אכירו ובדי
איזקא בלו הוא בתבו ובתא אבזר לו אאטר ואין לך אטטא בדולאוב ובן
(בבלאיס) בתיאם ולא בדרה כיון דאאטרב אלו בבל אכירו ובתיאם
הוא בבוסה אטטא בבל אכירו ובן דן לת בדין ואאייב ליתן לת
הוכאי ואוטר בבייב ואלו ליתן בבבילה ובטרי' לבלבי'

לגלגים הוא כפורעה מעשה אבל הרוח דעשה בו את הכלב והכעס לא הרי היזקא כגון מסור דשמא לא יסיך בו הכלב והכעס והמפלק כרים וכאתות אע"ג דהרי היזקא לא עשה מעשה בגוף המתון ולא דמי לאפוי אפוי דמסור דהמתן דקלי דמיא ועשה מעשה בגוף המתון והשולא את בעירה ביד

(ס) (אבל בנמתה לכ"ע פטור) (ו) לפיכך (ז) הרוחף מטבע של חבירו עד שירד ליס חייב ב (מ) אע"פ שלא מגביהו (הסור פ"ב נשם הרמב"ם והוא בפ"ז מה' חובל) וכן הפוחת של מטבע

אינו הוא אינו פוטר את המשלם אלא הפרס ופורן נדר בהמת חבירו המתלה נפקא וכ"ם מומן קמת חבירו דלא עביד מידי ומכמית חבירו אינו דאפסיד לנפשיה ולא עביד בה מעשה ופוד"ם לאחר מעשה שזיק שבקרא דינא דגרמי בגון שורף ספר או מוחל וכן מרחה דינר לשולחני ואמר שבוא טוב מיד סומך עליו ונעשה שזיק ופטר אותו שבתנו לו ומסור בשדה לאחר ליה כמאן דקלי דמי וכן בתיאם בשעת היאום בעשה מיד בלאים אלא אינו אסור עד שיוסף מאתי וכן דן את הדין מיד בא לו הזיק אבל כל שני לא בא הזיק מיד: המפלק הרים לא נשבר הכלי עד שנים לאחר וכן שיסה עד אחר הזיקו מיד וכן הטולא את הבעירה בשעת שנותן אש לשרפה אינו מזיק וכן שורף נדר ומכמית חבירו אחר שבעיתו הוא מתפשר והולך כו' ע"ם שפריך נס התרדני דפ' הגוזל עני' דפוס גדול פי' ק"ם כתב בשם ר"י דדיני דגרמי דקייבי בהו הוא מזיק דבעלמא מעשה הזיק כמתון חבירו כו' עד לא הוא כתיב' לי ולא יכולתי לעמוד על הזיקו' ונס ר"י נתנס כרוכס לכן קנרתי תוס' אבן הריב' כתב מה שמקל' רבינו יעקב בין דינא דגרמי לגרמא בניזקין כראה שכולם בוים אלא דמלתא דשכיח קנסו בה רבנן ויזיקן אינו אלא מדרבנן ומעשה קנס מלתא דלא שכיח לא ובכי אינה בירושלמי דבבות המקרא שטר על חבירו אלא מדעתו ר' חנינא ור' אבא אר אמר הייב ובר אמר פטור מאן דאמרי הייב מזיק קנס כו' ע"ל ולדברי המרדכי סלגו נתכון מור"ם ת"ם בסמוך ל"ל ר"ל דבבל גרמ' בניזקין אם הוא דבר שבי' ורגיל הייב לשלם מזיק קנסא כו' ומ"ה כראה דקיבור מור"ם ולא כתב כל שני פרעי דבתב הרא"ם והטור לפטור ולקיבור מזיק דם ל' בני"ת והוא המרדכי דבלם פטורים מ"ל בשני דשכיחי דקנסו בהן ואמרי' בגמרא בניזקין ובמ"ם נתבאר לך מה שרות דברי הפ"ם שבא ליתן טעם לאם קראוהו אול' לאלו נורמת הייב בהו דינא דגרמי ולשו שפטרו בהו קראוהו גרמא בניזקין וכתוב שבוא ע"ם הדקדו' קל וכבר כתו אוכר ומשבר ושבבבר תורה שבגרמא בא מבניזק פנאו מבא"ב בקל והאריך בדברי ובבקור' גרמ' ובגרמי ו"ל לדעת י"ל דהוא המרדכי שכתב בולם בוים בם לדינ' שא שבגרמי' בשביות קנסו ובכ"ל. ולפי דבריו נ"ל דדוקא לדעת ר"י והרא"ם שמתיל בהן תור"ם ל"ל כן. ולע"ד היה נר' לות' דבשני גרמו' דפטרי בהו רבנן אלאלם קראוהו גרמא בניזקין ובאלו אמרו הגרמות בהו מבא בניזקין ובאלו בא מעלמן ולא מבא בחזיק: ובהני דמחייבי בהו רבנן אלאל' קראוהו דינו דגרמי ור"ל הגרמו' לא בא מעלמן אלא מאדם בחזיק שגרם לו: וזה מ"ם גם לדברי המרדכי בכ"ל שאף שם ל"ל בשוין בן מ"ת בדבר שבבים וקנסו עליו רבנן קראו הגרמו' ע"ם שמו' ובדבר שאינו שבים לא קראו הגרמות ע"ם בחזיק ואפשר לות' שגם בוכת ע"ם היה נ"כ לזה ומ"ם בגרך לבנות המלות ובקודות בשביל זה ודו"ק ובמ"ם נתבא"ך בכל דברי המחבר' ואור"ם ומעתה אבתוב לך בינו' פרעי דבריהן:

ב אע"פ שלא הגביהו ר"ל דאלו הגביהו פשיטא דחייב דברי בשהגביהו בא לרשותו ולריך להשבה מעליא ועוד ל"ל לתמבר' לבתו' מה שאינ' בגמר' דמיירי באבי' הנים גלוים ורואה המטבע לאינו אלא שגריך לשבו' אדם ביודע לשום תפת הנים ולשביתו:

ג רק"ל

לגיל ס"ק א' דדיני דגרמי אינו אלא קנסא דרבנן ובדבר דלא שבים לא קנסו ס"כ בבמה פטו' אבל בתרא ס"ם ת"ז ובכל דיני דגרמי פטרינן בהוגם ומשמע התם דס"ם פורף שטרות נאוגם פטור אבל הרמב"ן בדיני דגרמי אלו לא כתב כן אלא כתב דמוסר ומוחל מם' ובס"ג דבדוגא בעלמא הוא ופקלו רבנן בדבור' ולא עשו בו אוגם כרבנן ומיהו ליתא לאחי דינא אלא בבאי גרמא אבל הפורף שטרות בהוגם מייב דסא לאו מחילה הוא עכ"ל בריש דף קי"ג. מיהו לפי מה שבעליתי לעיל ס"ק ג' דבכל דיני דגרמי אינו אלא קנסא דרבנן בשיטה דעשו' בהוגם ובריתה בע' הניזקין ובתבא' לעיל סימן שפ"ם בני מבמא ומרוחא ומבשר ובכיון דקנסא הוא עשו' בהוגם וכן אם הוא מבמא ומרוחא ומבשר ומבשר דמתיי"ן בתמיי"ן בתיא הוא דמוריתא: ז דרוחף כו' ודבא"ר ובפר"ם ובמר פרבם פוקיים דבדוחף מבבא ליה ובוגמת מבבא פטור ובכיון הר"ר ובתשבי מהרי"ם דבבלמי מלבם בבבם בם מבירו וכן בבבא בוגמת מבבא בבבא בבבא ב

שפתי כהן חושן משפט שפו הלכות גזיקין מאירת עינים

אז שכר כר אמורא ואינו צריך לשאל כיון יותר וכן משמע מדברי המחבר לקמן בני ים שנת סחכין ס"ג נמר עכ"ל ואין דברי נראין לי דכיון דנתי לאחבר
מזה אי קשיר בחבי חבוס דאחס מנא אבל אי קשיר קשיר כן ג"ל : ס וחזר ומחלו כו' בסי' ס"ו - ושיין ס"ס שם נסתיק ל"ב : יוד
וכן פסורף שם ס"ס אל מבירו כו' כתב בשם ת"ת שער כ"ם שם בשל בסבר אומר מבה היה בו ופסורף אומר לא כי אלא כ' יאבה כרין מודה מקבת ואי אורי במקבת ואל
אשר סתן אינו יודע תחוך אפינו יכול לישבע משלם עכ"ל (ושיין בספר נידולי תרומה שם בסקשם אבי קושיות על שבעל סתרומות ובנינן אינם כלום ע"ש
ואין להאריך) ומביאו ב"י ס"ב ונם
הד"ם ומב"ם הביאוהו בחחם וכן כתב
שעיר פוסן - ורין זה בל"ע דשם
דקי"ל לעיל ס"ס"ו סעיף ל"ם ור"ם
ב"ם ראין נשבעין על הסערות לא
שבועת הסערות ולא שבועת מוד' מקבת
דסוף תן מחסבה פרק שבועת הדיינים
(דף מ"ב ע"ב) וכמשנה הים ה בסער
לדחוק דסיינו למאן דלא ראין דינא
דגרמי אז אינו נורס מיזק בחה אפינו מחזיר הסערות רק אחוכה נוף הסערות לאיזו אחם אינ לו אבל מחמיות כל הפוחקים אבחנו אחמא אין נשבעין
שבועת מורה מקבת על הסערות אמנם לפ אחבה כפירחו לא יוכל אחוכה לחזיא חוכו אין נשבעין וחבי מוכח לחרים בחוסבות פרק שבועת הפקדון סוף דף
ל"ו אבחנו דחם דחיים הערות חבבועה אחי אפיר אפי לר' אמיר דחחייב בורף מחום דינא דגרמי כו' וע"ש - וחבה מיו לעני כחם דרבים לייבב דחת
בעש"ח ולא אלו כסוגן ופסיקר כ"ל דחבע"ח ס"ל דדינ' דגרמי ודבר הנורס לאחון כאחון דחי אבל בל הסער אבא אחר אחבי' נוחי לאחו ואל הסער אינו יורח אחון
ליאבנו לדברי הבעה"ח וכחו אינחבער דחי וכי הבא אחי אחין נשבע בל הסער אבא אים בסער זה הערה' וחוא אורי ליים בחקבת
הפיל"ח דקי"ל כר' אמיר דדאין דינא דגרמי ודבר הנורס לאחון כאחון דחי ובי הבא אחי עוסה אליאוחו ודבר הנורס לאחון הוא הבי דייני דבאחן בנוף
ואל הסער אמר אינו יורח אחון הפיל"ח הבא אחי נבי אבוני כיון דחזקה אליאוחו ודבר הנורס לאחון כאחון דחי כיון הבוא נרס לבבר אחון חבר
אחון דחי עכ"ל וכ"כ עוד הבעה"ח בסער כ"ח אלא ר"ל אחרי סורף הערות אל אבירו דינא דגרמי אבני ביים דחי אבא אחליא דקי"ל כר' אחון דאחר דבר הנורס לאחון כאחון דחי ואפילו בדבר
אייב וכראסיקנא הסם אחר אחיחר אאן דדאין דינא דגרמי אבני ביים דחי אבא אחליא ובתב עוד הבעה"ח בסם ר"ל נם בראב"ד כתב בחשובתו הריבי
אאין עיקרו אחון דכיון בסורף ובניר בדיים אז ערות הערות אל אבירו דינא דגרמי אוח הוא הערות אחרות כר' אחון דאחר דבר הנורס לאחון
אוסר לך אם הבראאם לי לעניין אסר דיבון ואלבה לאחבאה אלונחא דר' אחון ודבנן אחי יודע הרעתי כוסה לקבות אחערות כר' אחון דאחר דבר הנורס אלים בנוף
כאחון דחי ודיבא דדבר הנורס אייב בדינא דגרמי כו' עכ"ל ואלונחא דר' אחון ודבנן הבאבחבתי' ע' חרוגם דף ק"ר ע"ב בני כאל ור"ום ופ' הוסב דף כ"ו ע"ב בני
אחון דחי ודיבא דדבר הנורס אייב בדינא דגרמי כו' עכ"ל ואלונחא דר' אחון ואבור קרבים אחייב באחריותן נשבעין אליאן ובאחון אבור קרבים אחייב באחריותן
אין נשבעין אליאן ובירש"י קרבים אחייב באחריותן נשבע דבר הנורס לאחון לר' אחון כאחון דחי וכבי פיחא בס"ם ע' חרוגם דף ק"ל ע"ב ופ' אבוחל
אחון דף נ"ח ע"ב רבאחי' דר' אחון אוח דבר הנורס לאחון כאחון דחי ואל"כ חרי אחמא לחריא חבבעה אחרות אבוחים בוחים דאי אוח קי"ל כרבבן לא הים בסבע הם
אסורה ואל"כ חרי רוב הפוסקים אסקו כרבבן אלא אחם הרחב"ם ואבראבחם בפ' אחבבות אבינה ופ"ב חם' חבירים ריין ח' ורע"ב אחלבות
ע' אבוחת הדיינים אבאחיחו אם חילחים דר' אחון חון אחבבה אל אבירו דינא דגרמי אבני ביים דחי אבא אחליא אין נשבעין אליאן אין נשבעין אליאן אחייב באחריותן אין נשבעין אליאן אחייב באחריותן אין נשבעין אליאן אחייב באחריותן
אבירות וכ"כ עוד הרב אח"ל לחריא ריש ע"ם חפ' אוחן אאחי' קרבים

עסר אחם כיון דבריהם קעבור . כן נ"ל : מיהו רעת הרמ"ם ז"ל והטלה לסר אב"ם וכן דעת הרחב"ן והר"ן ז"ל והטלה ומפר פוסקים . וכ"ם
מהרש"ל ז"ל המנהיג ס"ל ס"ל וכ"כ הסור לעיל ע"ז ר"ל ס"ל : וכ"כ רי"ו ומנהגו ר"י ור"ת סי' ז"ם וכתבו עוד כ"ר ור"ת לשון ר"י שכתב ז"ל ונחמ הר"ם שם
מיתם אפותיקי ומחל לו המלוה בעל הקרקע תוכיו . ולפון זה מנומנם אבל כשהעיין בר"ירוחם עכמו הרמב"ם אבוהו כבון שהתחלה כתב בשם הר"ם מבעל
הקרקע תוכיו ומחל"כ כתב בשם הרמ"ם ומפר"מחל לו המלוה בעל הקרקע תוכיו ור"ל מפר"מחל המלוה לחוזק בעל הקרקע תוכיו ע"ם : ועוד כתבו
כ"ע"ז מה בשם ר"ירוחם ומה שיש אפותיקי מעורם מין הכ"ת נוכם מהמזיק כתו אמינו נוכם מאמר נכסי המלוה עכ"ל ותיוחם מין אפותיקי דברים אלו נכתם
ומלא דברים אלו תחוסים מדרבא בשמות

דמי אם שם יפסו לו שטר אחר כל זמן שכתב ב"כ שטר בשם הרמב"ם ומפ"ר שם שכתבתי דהחי ל"שם ל"ד קאחר דברי הבדים בכר אמנו שליחותן ואין יכולין לכתוב לו אתו שטר אחר שלא ר"ל שבעלי יאחרו הדבר לעני הכ"ד והכ"ד יכתבו לו שטר אחר וכן כתב אחר כשיחן ת"ל ע"ם :

(יג) חייב לשלם גוף השטר ממון הרי גרם לאבד ממון המזיק

(יד) כל החוב שהיה בשטר שאע"פ שאין בו וכלבר שיודה לו ששטר

אלום מדרבא כיון מאינו נוכם מאמר נכסי אלום הכ"ת נוכם המזיק כיון
המזיק אמנו ומקרי"ל המזיק מבנו מדרבא מייב הכ"ת נוכם המזיק כיון
מ"ם ע"ם וכן הר"ן שם והרמב"ם פ"ת מה"מלוה ומ"מת שם ופ"ז מה"מוכל
והטור סי"קי"ז ומאר פוסקי פירשו לדמיה מן דרבא"ב המזיק אמנו מל
מנרו מייב הינו בפותיקי תפ"ם ומע"ב דמהו"ופו מייבי בפמזיק אלום
עכמו ת"ם פסיקא דמר דינא אית לה לענין שיבא מייב המזיק וכן מבאר בהריטב"ם ומהרבא בפמזיק אמר נרא מפי וכמ"ם לעיל
לעמת הרמב"ר בשבועות ונם מדברי ר"ירוחם עכמו אם בגל"ם פוק ת"כ נראה להריטב"ם דבמפותיקי תפורם מייב המזיק אמנו מל מנרו כגון
מאמר נכרם מהשונעת לתנרו בורות מייב דקי"ל כמאן דדאין דינא דנרמי וכתב רבינו תמיר דאם עשה מרמו אפותיקי תפורם ונם אמר ומאר נם בורות לא
מבי לאחיר לנבל אקרקע לאו בעל דברים בידי את כי לא כמחיי בתו אלמה כי נם כמחייב לנבל אקרקע ומשתעי אינא בכרי בעל הקרקע וכתב הרמ"ם
ונמ"ל ומחל לו המלוה בעל הקרקע תוכיו כתב מורי הרב ר"אברהם אבם ס"ל בפירוש לא יאם לך אלא מזם ונם אמר ומאר נם בורות לאין בעל חוב נוכם מן המזיק
כי כתו אמינו נוכם מאמר נכסי אלום כך לא יבנם המזיק עכ"ל הרי שמחמלה כתב לחריא דבאפותיקי תפורם מייב לבלם למלוה לכך נ"ל שפוף דבריו ר"ם בשם
מורו ר"ר אברהם שם תוכשים קנת ובריך לחבים בזה"ל כתב מורי ר"ר אברהם אבם ס"ל בפירוש לא יאם לך פרטון אלא מזם ונם אמר ומאר נבורות לאין
ע"ם נוכם מן המזיק כו"ומן רין אמת ופשוט . אבל מדברי ר"י ור"ת נראה אלא אמינו נזה ומשמע לחר"ם שהבראים שהבראים בם בסוריהן ומה תחוס :

ודע דאמר אמזיק שבועה לאו תחוס מזיק שבועה לאמר מייב אלא מייב מדר"כן מדר"כן וכ"כ שהרבי פ"מחנים שאמר רבינו תמיר דאמר דאמר דאמר דאמר מיונה דאמר
דמייב לגרתמייב לבעל אובה מדר"כן וע"ל סי' ע"ו : יג מייב לשלם כו' תחוס דינא דנרמי ודנה דאמר דאמר (דף כ"ם) לא דאין
דינא דנרמי וכ"ת מקרא ס"ל בגזרות אמר ל"ל ונראה דאמרי דוקא ד"לא אקליה בידים אלא אי נזלו אז אמר כבר בקרקע אבל אקליה בידי ונבנים
אי נזלו לכ"ם ומסבה בשלמבר ומייב לכ"ם אפילו לרבה אלא נרא דיבי דנרמא ונרמי בכיזקין דמסקינן לעיל דאי אקליה בידי אבל אוא ומייב כ"ם אבא
ומ"כ יאבה הבנזל בתם אם כתוב בים ראם אבו ת"קבת בנזל בנזלו ורוקא בשבר אבום אבר יר אדוחם לבור ע"ם הבלוחות דאי אדאי נזלו אבל אי לא אדאי נזלו
ודלמא ליבה כאן דינא נולם ומין כאן תקים לבנזל עכ"ל ומין דבריו בכוכים בתיבי דבבם אמתם אקחר ומשמע אם לו אקליה בידים ומבנים ודרבים אבור ועוד
דאם מעיקרא אקחר דבם בני אורק אמבע ליה אמרינן בעלמא אלא מיבן ראמת דבאורק אבור אל מבנו אם אקליה בידים אבור ונם בראם דאמתמים אים מתבר"ל כולה אוגים
דע"ם בנזל בתרא (אוק דף ק"ו) דאמשמעינן אמם אקבעות ובבנים ואבדים ואבדות אקרא ומין בנזלין וע"כ בנזל אקרא ואמם אבר אל בראם אבור
ומיתם אמם דאמילו ר"שיאר דאינו בקרקעות אורם בשבר"ת ומכי מיתם כמי אהדים בם"ם אדק אבוחת אבקרון (אוק דף ל"ו) ומוכם אמם
להריא דכיון דמיתעבי אנזלא מ"כ אמ"ל אם בזרעו אחר אבנזלן אבור אם אם הבראות דמר"אמא קייתי ואלא אמם ליאבה אבדי אלבלעבין פירוחו
דבשוחר אוא וכ"כ הרמ"ם אדק הבנזל בתרא ות"ל אבאה נבר אוחר לו אבי אלבן לענין כלומר אקחם אמקים אמיים אבים כאלו לא בנלה אבקרקע אים בנזלא ובראות בעלים
כבאמה עכ"ל וכ"כ הרמ"ם ריש"ם אם בנלה הבנזל אבקרקע ובאמם אלים כבון אבאמה נבר או אבי אלבן לענין אבקרקע
בזוקת בעלים קיימת ומין אמתרות בבאים עליו כו' אמ"כ כמו אלבלים כמו אבינבנו עכ"ל ואם כן ס"ם אבראות ומדרבא כ"ם אבראות דאמ
אמי"ר"ל אור דברים רבוי ומיעוטו ולא אמעם אבקרקע אמעם אבראות (וכן אמשמע להריא אבבר"ם אם אם בנלה אבקרקעות ובבנים ואבראות אר
דינא אית לה בבא וכמ"ם לקמן) ומכי אוכם ובאי אבקרא אמעם אמי כבראו ואי אבבר בבבן בעין לא בבר"ן אבקרא אבבא אבבר אבבר אבבר

שוב מבמתי בתרוכי ע׳מכוכם וז״ל מתקת בנגל במסור דמלקא בתיקו מי׳ ר״י לקולא ורב אפי נאון אסק בשער אסתרים ומלקו אבל בתשובתו אסק כיון דאפו׳ ומסור אלקא בתיקו אמת״ם מכ״ל ובספר גרולות מרדכי מתק מיבת דאפו׳ נגם אמר״מ מסיקאסין בגליון אמרדכי דמק מאר בזם מפו׳ רקטיא לפו׳ דאפא אפשם בגם״ם דאפו׳ מתקת בגל אבל לפע״ד ר״ל אפו׳ בגל אסרא נפוים אך תפוב׳ אל רב אפי נאון אסק בגל אמפו׳ מיי׳ אכ״ל וכ״כ לאריא גם כן בתפו׳ מיי׳ אכ״ל דגם׳ אסתרים אסק רב אפי נאון דיתלוקו ובתשובתו אכ״ל מזר נו ע״ב - ובגא לי מזה דגם במרדכי דמוזם תפו׳ רב אפי נאון אבזכרת : מז אפשם יפשו כו׳ כתב אסמ״ם ס״ק ע׳ דל״ר קאמר דברי הגדים אבר אפו אלי מותן ואין יכולים לאמוב לו מו אסר אמר אלא ר״ל אסתרים יאמרו הדבר לפני אב״ד ואב״ד יכתבו לו אסר אמר כדלעיל דיים אי׳מ״א אכ״ל וכן אפי׳ אלי׳ ע״ב ל״ אס״ם וכ״כ אסמ״ם בוף אער כ״ז בשם אראב״ד ע״ם : יז וכן כל כיוצא בזה עיין בתשובת מאר״א ן״אשון אי׳קא״ם : יח וי״א כו׳ וכן דעת אראב אבוקים וכ״ע מאראש״ל ע״כ דב״ק אי׳ ל״ז ומ״ם דב״ק וכן כלאם עיקר וכמ״ם לעיל ס״ק א׳ ג יט בדוחק כו׳ אומת כו׳ אמת״ל מ״ק׳ בזם : כ ולכן אפי׳ זרק כלי כו׳ כלומר כלי של מבירו וכראם לי דזה מיירי אלא אבניאו אבלי רק דחקו מן אגב לארן אבל אבניאו מיבגל נגלים אאב׳בעו מיבאבר כדלעיל ס״ק מ׳ ומייב ודו״ק : כא או אלים אאחזיר אער כו׳ וכן אם אחזיר אער ערוב לאבו״ם אל א׳ ואעבו״ם אוביא אתבו אבור דאוי גרמא כ״כ אב״ל מאו׳ א׳ ודא״ק בשם אבו׳ אראב״א - וכתאובת אראב״ן ס״א אי׳כ״ז אקא׳ אל אראב״א דמ״ם אאורף אערות אל אבירו ובתאו׳ אראי׳ לבית לוי אי׳ ל״ר ייאב דברי אראב״א ודבריו אבוסים וע״ם וגם בתאו׳ אסר״מ אלאיך אימן קי״ב וכן בתאו׳ אסר״מ אלונלין אי׳ ס״א אביאים דברי אראב״א לאבק אלבה וע״ם וגם אדברי אבו׳ אאבא בבימן אי׳ע״ם אתייאב קובי׳ אסראב״ן וק״ל : כב אלים אאחזיר בתאו׳ אתאבא בבימן אי׳ע״ם אבק דדוקא אאחזיר למלוה אוי גרמא אבל אער אלינו אבוחזיר לבוא מקרי גרמי ואייב ובוכים כן אתאובת אראב״ם בבל״ם אי׳ב׳ (אבביא כ״ז לעיל אוק אי׳ם ס״ז אמו׳ מ״ו) ובאום אוא אבו אי כבורק עיין בתאו׳ אבי״ם מ״א אי׳ כ״ג וס״ם כ״ר : כג כולם אבורים דלא אוי אלא גרמא בביזקין ובן אבאם כלב בבירו אי׳ אב״ם ובורן גדר לבני בבאתו אי׳אב״ן ס״ר ובסולא את אבער׳ביד אם״ו אי׳מי״ם ס״ז ולביגם ולינאו אדות אם אאיק ס׳ובופ קומאו אל אבירו לבני אליקא אם אאיק ס״ל ותקא נאונו אי׳מ״ן אב״מ וכמ״ב כולם גרמא ביבאו ובאורלין : עוד אותא בבור ובוקים אבותן אם אאות לבני בבאתא אבירו אריבי אדם דלא אוי אלא גרמא וכ״כ אראב״ם רע״ר אמ׳בוקי אמון ובתיאם אלא כתבו אאחמ׳ באום אקום - ובא״ם ע׳אבדה (דף מ״ם ע״ב) אימא דל״מ אכלא אם אאות אלא אבי׳אכלא עאב אאכל בבאתא אבום אם אאות לא אבור : כד ל״ל דבכל גרמא בביזקין אם אום אביא כו׳ לאון אדב לאיבו בבון בבינו אלא אבאמו אי אבאובר בכל גרמא בביזקין אם אום אביא אאייב לאלא אאבום קבם ואי אביא אביא ולאיבו לא אבל בעל אבדא זו אום ריבב״א בבוגבאת ס״ם לא יאבור ואער בוסקים אבתב לאדן דאם דבבאם אבייבים אייאא בא״ם דאייב אבום דיב׳דברי ובבאם עבינו׳ אבו׳ ואיבן דדיבא דברי אינו אלא אבום קבם ואותן אביו בבאם לאבם לאבתי אם״ם אבום אביא ורגיל לבוא קבבו ודא״ם - וגם בבאם״ם ס״ק ז׳ בתב דלאי מ״ם אר״ב דבדבר אבבאם ורגיל לבוא קבבו א״ב גם בבלים אאחזיר אבם׳ קבבו כו׳ ולא בבירא לי דדוקא אילאא דאבינן בא״ם דקבבו אמרי׳ אבום אביא בראם לבם דאביא קבבו אבל בבא אאן ליאא לן דאביא אום וביון דדיב׳ דברתי אינו אלא קבבא דרבבן אבו דלא לוביף אלא ואין לך אלא אם אאחרו אם כן כ״ל : כה ולכן יש אי אבתב כו׳ אום אאר״מ אדיבזבורא אבתא׳ כן בבאוקין ואיאא אם אאאתון הים אם ואחר כן אאר אבבאר אאקא וקבל אביתי אאקא ובדב בר״מ בתב עליו וז״ל ואינו בראם לי דבא אין האיוק בא אדיר וגם או׳אינו אבום אביזק גופי׳ ואעבר דבים אילאא דאביאא ביתי אאר״ם ולכן אסק כן אבדבת אדיבב״ל דבתב דבאקום דאביאם קבבו כן כ״ל ע״כ ובאאת כ״ע בדין זה גם״ם אר״ב ואעבר דבי אפי בוגא אוי באאר אמון אבל אבא אינו אאאבו אמון אבדי אבתי אאזיר לו את אלו - ורא״יתי בבאוקי אאר״מ אדיבזבורא ולא בתב בעיבוים אאייב רק ראי׳ אם אאתון הים לו פורם ולקחו לאונן אתבו ואביאו לבגאון ואחר ליים אאבגאון לאבר בבאם אום אביזק דבר זה אאאתון ואביאו לבגאון : - וע״מ בראם דאק הר״ב לא אייבי אלא בבאבתי אאזיר לבאתו ואאאר אם רע אום ודאיו יאבדים ואאאם אום ולאונן אאאבור ע״י לוי אם יש אדיים אבן אין אקבל אבגאון אעור אם״ע אלא אבדים בבן בום אלו אאקיימם אאבדים בקבול אעור אדיר לאונן אב״ל ובראם דאבדי אאבור לא הים אדיבו דבוקי׳ אאאבר אהים אום ליאבא בבאף ואי לאו דבאקיימם אאבדים בבאבדים לא אבאבדו לוי בבלים אאבדי אעולם לא בבאו אבגאון בליאבר׳בבאף אבל אבבאדי אבאקיימם אאבדים׳ אב״ב אבדי בבר בבתב בבאבר בליאבא בבאף ואבבא אבאבגאון אובבדם לאל׳לאאתון ליאבא בבאף ואי׳ דבורו אל לוי אאת אבגאון אדיבדי׳ואאזיב בעור לבאתו ואבבא אאאבגאון ואביאו לבגאון : - אבל אר״ב לא אבדי בבבי אאבדי לא בתב בר״מ ולא בבן בתב״ם אבאונן לבא אבגאון ואבבא אאאבגאון ואביאו לבגאון : - וע״מ בראם דאק הר״ב לא אבדי אלא בבאבתי אאזיב בבאתו ואאאר לבגאון בבגיל דבוקו אל לוי אלא בדין בבא בי אאקא אום בבאבתי אאזיב לבגאון אבל אביבא אאבתי אאזיר לבגאון אאבגאון אבדי אלו אע״ם אאאון בב

ונדולה מוה כתב רבי ירוסף כמפרי׳ נל׳ה מ״ב (וסביה מור״ם) תשובת תורה״ם ז״ל הראוכן שהלוה תעות לבותי כריבית וכלה שתעון ומ״ל הילך בפחות ופרע לראוכן אינו חייב לשלם לו כלום דלא כרי ביזקא שלא ספק נרמה דשמא לא יוכל להלוות תעותיו

דין (כו) המכטל כיסוי של חבירו עיין לעיל סימן רל״ב :

ד ° (ג׳ רמב״ם פ״ז מה׳ מוכל דין י״ב) הזורק כלים מראש הגג ואין תחתיהם כרים וכסתות ובעור׳ באויר בא אחר ושברם במקל (כז) הזורק חייב (כח) והמשבר פטור דחשבינן ליה כשבור מטשה שזרקן :

שפז שמין השברים לניזק ומשלם לו מעליה ובו סעיף אחד :

א ° (ג׳ רמב״ם פ״ז מה׳ מוכל דין ס״ו) ה (מ) שמין למזיק בירו כדרך ששמין לו אם הזיק ממונו כיצר הרי שהרג בהמת חבירו או שבר כליו שמין כמה היתה הבהמה שוה וכמה הנבלה שוה וכמה היה הכלי שוה והוא שלם וכמה שוה עתה ומשלם הפחות לניזק עם הנבלה או הכלי השבו׳ כדרך שנתבאר בשורו שהזיק בסי׳ ת״ג :

הלכות מאבד ממון חבירו ומסור ומלשין

שפח דין ניזק נשבע ונוטל ובו יו סעיפים :

א ° (ג׳ רמב״ם פפ״ז מה׳ מוכל כל הסעיף) המזיק ה ממון חבירו (מ) ואינו יודע מה הזיק נשבע הניזק ונוטל כיצר לקח כיס חבירו (נ) והשליכו לים ס״ו או לאש או שמסרו ליד אנס ואבד בעל הבית אומר זהובים היה מלא והמזי׳ אומר אינו יודע מה היה בו שמא עפר או תבן היה מלא הרי הניז׳ נשבע בנקיטת הפץ ונוטל והוא שיטעון דברים שהוא אמוד בהם (ג) או אמוד להפקירם אצלו וברכן להניחן בכיס בכיוצא בו (פרקי׳ בסק סה הוא סנת ו״ס מקרי דרכו בכך ובל כיוצא בזה) ° (מרוכי פרק בכוכים) ג אבל אם אין דרכו להניחם בכלי זה (ד) הוא פשע בעצמו (ופטור המזיק) כיצר (ה) הרי שחטף חמת או בל מלאים ומחופים והשליכם לים או שרפם ושקע הניזק שמרגליות היו בתוכם (ו) אינו נאמן

ו״ל

כו׳ המכטל כיסו כו׳ עיין בתשו׳ן לב ספר ל׳ פי׳ כ״ו : כז הזורק מייב ובלי ר״ם כיצר הרגל כתב בשם הריטב״ם בשם רבו שפסק בין המשבר לים לרגל שביסם פטורי׳ המתם״ם ומביאו הב״ח ס״ם ובשלטי גבורים ע״כ״ם וכ״כ בעל המאור פ״כ״ם חתש״ב דלגבי פטיטה ליה כיון דלרגל מפקק לים מייסי׳לה אלא דפסק דה״ל ממון המוטל בספק מולקין וכ״כ לדין דקי׳ל בכל ספק המע״ם ה״ם בכא שביסם פטורים תשוס הסע״ם והרמב״ן בשם המלחמות הסיב שם על דברי בעל המאור ובין דבריו תוכרמים וע״ם : כח ומשבר פטור - אבל אם זרק מן גו מבן על בלי יקרים אחר ושבר הכלי קודם שנפל המן עליו הוי׳ מוזק ומשבר מייב כ״כ המוס׳ ר״ם כ״ם ובלי׳ בשם ברא׳ ומביאם הב״ח ופסק כן וכ״כ בהגהת מייחמי פ״ז מה׳ מוכל ו״ם מהרס״ל פ״ב דיק״ם סי׳ ר״ו סי׳ ל״ו וע״ם ובין בתשובת מהר״ם אלשיך סי׳ קנ״ד :

שפז ה שמין למזיק כו׳ כלומר אע״ב דאין שמין לנגב ונזלן לעול מי׳ שב״ם פ״ם לשמין שמין וע״ל פ״ם ב״ם כתבתי דברים שרייבו בשמין אפשר לתקן בכלי אבל אם אפשר לתקנו מחויב המזיק לתקנו ע״ם :

שפח ה ואינו יודע מה הזיק כו׳ תמתא אם אם המזיק יודע מה הזיק ומכחישו אין הכיזק נשבע ונוטל וע״ם מ״ם לקמן מי׳ מי׳ מפי״ב - עיין בתשו׳ המרש״ך פ״ב סי׳ ק״ו : ב ובשליבו לים כו׳ ל׳ המרדכי פ׳ בכוכים הבוא בנרא דבשם בהשפטא כו׳ כתב רבינו אבי העזרי ז״ל ס״ת בכל מי שתקשו׳ לתברו בשעותו ויש לו ברים שאבר על ידו ממונו אז בידו אז פ״י שעותו ביטבא כתב הבשירו ונוטל כו׳ והרמב״ל כתב שם בע׳ הבכוכים סו׳ ל״ב וז״ל ורבינו״ם כתב אפי׳ מי שתקשיר ממון לתברו בשעותו כו׳ ולא כ״ל דלא עשו תקנו בנזל אלא בעין בנזל המזיק בירים אבל בשעותא ראינו חזיק בירים לא אלא עוד אלא אפי׳ המזיק בירים כ״ל דלא עשו תקנת הנזל אלא דוחיה דבנזל המזיד ובכוונה אבל המזיק בירי׳ בשוגג לא עשו תקנה בנזל וכן יראה לי מדברי הרמב״ם שכתב המזיק ממון חבירו כו׳ ביצר לקח כיס מארו והשליכו לים כו׳ עכ״ל ולי נראה דברי הרמב״ם ומזיק בשעותו דקאחר הייבו מיבא בהזיד בשעותו דהייבו דלא תימא דוקא השליבו בזדון לים אלא אפי׳ שקו לתרן ומכח זריקתו בתבלבל ונפל לים אז שביב מבבו ודאפי׳ מיד אבר ומחילא בפל לים וכה״ב מייב ובייבו דאמרי׳ בס״ם הבוא בדר׳ דבשם בהשפטא דאבדים שריים בבבר׳ בו׳ ובדלא בקמרי׳ בקבור הבוא בבוא דבריים בהשפטא דאבדי׳ בבסר׳ תחתא שהתשבה הים אלא השליבו בזדון לנהר׳ רק דבשם הים ומבה דחיבתו שריים בבבר׳ות ס״ם הרמב״ם והשליבו לים כמו ים לבדם דבדון בן גם בבבם מי׳ סוף פ״ו מה׳ מוכל הביא דברי הרמב״ם הל׳ל על דברי הרמב״ם ופ״ם מיהו בהוק בסוגב בראה בדברי מהרב״ל ובראה דפק הרמב״ם מודם בזה : ג אז אתוד להבדרם - ובדרך לבדר שעבתו מי בהקידו אבלו - כ״ב מהרב״ל ס״ם : ד הוא פטר בעצמו בו׳ המתם לבבוה הבלון זה דהבשם בוא תמוס דלא מ״ל לחזיק לאחוקי לעתתא ברים שם דברים אלו וב״ב בעיר בוהן לבריא ובא״ב בקשה מ״ם אמ״ב מיבו נאתן ונם בם׳ אם מבבם הבים בב״ע וב״ל דם״ק מיבו נאתן ונם מיבו מוזיל בבועתו וכן מבת׳ בדתם״ם מבבייב ומין חבביתו אותו על בן מאין דרך בבי אדם בו׳ ואל״ב הוא בבל לבון ומ״ם אמ״ב ואם חבם בו׳ הייבו מבום אבם זה בבבל מבעי׳ דר אלמא לא מוקבי בשיבת ומחבי׳ שבועתו אך מדבבי׳ הבת׳ם בבבר׳ם מודם דבבבר׳ם בבבים ערים מייב וב״ב מבבר׳ם ל׳ ל״ב לבבוה לבבת בבבר׳ם ובן בבבה בבבים בבבר׳ם מבבבר׳ם בבבים בבבר׳ם בבבבר׳ם בבבבר׳ם בב